

Izhaja

vsak petek z datumom prihodnjega dneva.

Dopisi naj se frankujejo in pošiljajo redništvu „Mira“ v Celovec, Pavličeva ulica št. 7.

Osebni pogovor od 10. do 11. ure predpoldne in od 3. do 4. ure popoldne.

Rokopisi se ne vračajo.

Za inserate se plačuje po 20 vin. od garmond-vrste za vsako krat.

MIR

Velja:

za celo leto 4 krone.

Denar naj se pošilja točno pod napisom:

**Upravništvo „Mira“
v Celovcu,**

Vetrinjsko obmestje št. 26.

Naročnina naj se plačuje naprej.

Glasilno koroških Slovencev

Leto XXVI.

V Ljubljani, 1. maja 1907. *junija*

Štev. 24.

Današnja številka obsega 8 strani.

Po volitvah.

Volilni boj je končan, in z upravičenim zadovoljstvom gledamo koroški Slovenci nazaj na ta boj, ki nam je prinesel poleg sijajne dejanske zmage v slovenskem volilnem okraju tudi skoraj nič manjših moralčnih zmag v vseh volilnih okrajih, kjer bivajo Slovenci. Grafenauer je zmagal z velikansko večino 1156 glasov nad svojim nasprotnikom, z večino, kakoršne sami nismo pričakovali. Slovenski volilci slovenskega volilnega okraja so pač pokazali s svojim mogočnim složnim nastopom, da so v resnici možje, ki se zavedajo svojih pravic, možje, ki imajo um in srce na pravem mestu. Čast in slava jim!

Ravno tako pa so slovenski volilci vseh drugih volilnih okrajev, kjer bivajo Slovenci, storili svojo polno dolžnost. Omenimo naj le naravnost velikansko število glasov, katere je dobil naš kandidat Ellersdorfer v slovenskem velikovškem okraju, celovška okolica je pri glavnih in ožjih volitvah sijajno pokazala, da je po večini slovenska, rožeški okraj je pošteno rešil svojo slovensko čast, v beljaškem okraju so tri občine, v katerih bivajo Slovenci, s svojimi nad 800 glasovi ob sijajni disciplini zagotovile izvolitev Riesejevo in Slovenci zilskega volilnega okraja so ravno tako častno izvršili svojo nalogo.

Slovenski narod na Koroškem je pokazal v prvi vrsti s a m s e b i svojo moč, pokazal pa jo je še v tem večji meri svojim nasprotnikom, kateri so mislili v svoji ošabnosti, da Slovencev že ni več na Koroškem.

Marsikdo izmed koroških Slovencev se je po vseh onih hudih udarcih, ki so zadeli slovenski narod na Koroškem, že mislil, da je prišel zanj v resnici že dan smrti, marsikdo izmed onih

mož, ki so osiveli v boju za pravice svojega rodu in jezika, je gledal s strahom in trepetom v bodočnost, marsikdo je že opustil delo, češ, saj takointako ne pomaga nič več; ali sedaj, ko je vstal naš narod tako mogočen, ko je s a m s svojo močjo v enem samem dnevu otresel s sebe svoje rablje ter s tem tako nepobitno dokazal, da hoče živeti sebi in napredku, sedaj ni več onega mrtvila med nami, sedaj ni govora o smrti, sedaj nas prešinja edino le živa želja po nadaljnem tem vztrajnejšem, gotov uspeh obetajočem skupnem delu v prosep našega milega naroda.

Samozavest je prišla našemu narodu v meso in kri, in prepričani smo, da ga bo ta samozavest odslej vodila od zmage do zmage, od uspeha do uspeha!

In naši nasprotniki! Kako so nas zaničevali! Kako se nam posmehovali! Pokopali so nas že celo in delili so že med seboj našo last! „Slovenski volilni okraj“ mora biti naš, je vpil vodja nemških nacionalcev, bili so že tako gotovi o svoji popolni zmagi, da so že zdavnaj pili na medvedovo kožo, predno so medveda videli. Ali pometlo jih je, strahovito pometlo iz „slovenskega“ volilnega okraja, da jim je gotovo prešla enkrat za vselej želja po naši lasti. In drugod! S kakimi malenkostnimi večinami so prišli njihovi kandidati v ožje volitve! Naravnost v pete sram mora biti vsa tako kričavo nemškonacionalno stranko, posebno pa ono „vsemogočno“ voditeljsko gospodo z vsem onim c. kr. vladnim aparatom vred, ki je stal skoraj do zadnjega v njeni strankarski službi, na takih naravnost sramotnih porazih. Smrt je šla mimo njih, in čeravno ni vseh prišla s svojo koščeno roko za vrat, oplazila jih je pa le in si zaznamenovala — prihodnjic pa pridete vi na vrsto!

Pokazala se je pa „puhla ničvrednost“ teh nasilnih „varuhov“ nemškonacionalnega „Besitzstanda“ — z izdajstvom svojih lastnih ljudi so si kupili od svojih lastnih sovražnikov, socialnih demokratov, par mandatov, prodali so svoje volilce, da so si kupili še par let ne življenja, temveč bednega, sramotnega životarjenja. „Zmage“, ki so si jih na ta način „priborili“, so pač enake oni, s katero se je bahal pijanček, ko je zliil vase liter šnopsa ter vzkliknil: „Zmagal sem te pa le“, in se obenem zvrnil v lužo, kjer je utonil.

Nemški nacionalci so dogospodarili na Koroškem!

Ubila jih je lastna zloba: uničiti so hotelinas, a uničili smo jih mi! Zgodil se je čudež: mrtvec je ubil živega, saj so nas imeli že za mrtve. Oni sami so z namenom, da bi ubili koroške Slovence, zvarili volilno reformo, in ravno ta volilna reforma se je izpremenila v meč njim samim nastavljen na prsi, in z izdajstvom svojih lastnih pristašev, so si ga sami porinili v drob. Mrtvi vstajajo, živi pa padajo v grob!

Koroški Slovenci! Teško in naporno je bilo delo, s katerim smo si priborili zmago nad našim sovražnikom, in navada je, da se po težkem delu počiva. Ali ne! Delo, katero smo storili dozdaj, to je bil šele začetek. Gorje namreč zmagovalcu, ako ne izrabi zmage, ako se po zmagi vleže k počitku in prepusti sovražniku, da zopet zbere svoje moči in ponovno napade počivajočega, ko se ga ta najmanj nadeja. Zmaga se tedaj izpremeni v gotov pogin. Svojo zmago moramo izrabititi do zadnjega! Sovražnik mora biti uničen popolnoma! In še tedaj ni časa počivanju, kajti zagotoviti je treba svojo posest tako, da je varna pred napadi od katerekoli strani. Treba je krepkega, vztrajnega notra-

PODLISTEK.

Kolera.

Črtica. Spisal Ivo Česnik.

Tisti večer je gnal Lovro vesel svojo čredo domov. Ovce so bleketale in zvonci so odmevali po dolinici. Hladeč veter je pihljaj od gozda, kjer je drevje ozelenelo v toplih pomladnih dneh. In slavci so prepevali sleherno jutro in cvetke so lezle iz tal ob božajočih dihih, samo ena pesem je donela v naravi, pesem o vstajenju.

„Dober večer, Lovro! Kje si pa pustil mojega Miho?“

„Prižene za mano. Le potrpi malo! Kod si brala drva?“

„Stari Vrhovec mi je ukazal, naj porebkam gori v Poljanah. Vedno potrebujem; saj veš, kako je, berači smo, odkar je umrl on.“

Zalajal je pes na ovce, ki so se ustavljale ob potu in trgale mlado travo. Začul se je rog med nizkimi grički in bingljanje kravjih zvoncev.

„Zdaj žene domov tvoj Mihec. Ali čuješ, Pepca, kako poje. Lahko si vesela takega fanta. Šele dvanajst let je star in tako brihten je in priden. Jaz pa nimam sreče, brez potomstva umrem. Ali ni to hudo?“

Za hip se je Lovro užalostil, čelo mu je postalo mračno.

„Zakaj nisi vzel mene? Saj veš, kako sem te imela rada.“

„Saj sem te imel rad tudi jaz. A oče mi je prigovarjal, naj si poiščem žene pri Gorjancih kot je delal on in njegovi dedje. Slušal sem in

dobil Nežo. Rad jo imam in dobra ženica je, ali otrok nimava. Včasih molim za to milost, a Bog že ve, kaj zaslužim in kaj ne.“

Prišla sta do vasi in se ločila. Lovro je gnal ovce gospodarjem na dom, Pepa je krenila v svojo osamijeno bajto.

V dolnjem koncu vasi so se zbirali ljudje v gruče in si prestrašeni šepetali:

„Bog se usmili! Po vsej dolini razsaja kolera. Kaj bo, kaj bo, če pride tudi v našo vas.“

Stare ženske, ki so stale z eno nogo v grobu, so najbolj tarnale in jokale.

„Moralo je tako priti. Bog se huduje nad razbrzdano mladino. Vse dela dandanes greh. Saj veste, kako je. Zadnikov Peter že pol leta govori z Blaževo Anico. Ali je to prav? Cerkovnik se je ženil že v desetih krajih in vse ženske vodil za nos. Ali ne more to klicati kazni božje z neba?“

„Francka, stara devica si, v deset redov zapisana, skopa kot vrag, pometi najprej pred svojim pragom!“

„Ne prepirajmo se, ljudje! Pojdimo domov in molimo!“ je rekel stric Česen, eden izmed prvih korenjakov v vasi.

„Lovro je prignal ovce, pojdimo!“

In razkropili so se po hišah.

Ovčar je na tihem pristopil k stricu Česnu in ga vprašal:

„Kaj pa preresetavate, prijatelj? Morda se misli devica Francka poročiti?“

„Pusti svoje šolobarjenje! Kolera razsaja po dolini.“

„Kolera? Pri nas je vendar še ni?“

„Hvala Bogu, do zdaj še ne.“

„K nam tudi ne pride, predaleč smo v gorah.“

„Kdo ve? Zdi se mi, da bo prišlo nekaj groznega nad vas. Včeraj sem gledal tja na morje, in kopicili so se tam oblaki podobni mrtvaškemu prtu. Grozen pogled je bil to. Še nikdar v življenju nisem videl kaj sličnega. In po noči je metala luna čudne žareče podobe čez gozd, kot bigorel.“

„To se ti je najbrže sanjalo. Saj tudi Smodin trdi, da je videl hudiča in se tolkel žnjim. Bil je pa Tomažev črni oven, ki je ostal čez noč na planem.“

„Smodin je žlobudra, ki ne ve, kdaj je noč in kdaj dan. Česen je drugačen mož. Poznaš me in veš, da se ne bojim ničesar. In če pride kolera tudi k nam, — česar nas pa Bog obvari — uvidiš, kdo sem.“

„In ti uvidiš, kdo je ovčar Lovro. Lahko noč!“

„Lahko noč!“

Mesec je vstajal izza gora in metal temne lise po dolinici.

* * *

Lovro je ravno odmolil z Nežo večerno molitev, ko je nekdo potrkal na okno.

„Odpri, Lovro, hitro odpri!“ je vpil zunaj Česnov hlapec Jurij.

„Kaj pa je, Jurij? Ali se je ustavila ura?“

Odpri je in ugledal pred seboj upehanega Jurija. Zašepetal mu je ta nekaj na uho in pristavil glasno.

„Hitro pojdite, Lovro: Stric mi je naročil, da pridete takoj.“

„I kaj pa je? Ali voda gori?“ se je Neža hudovala nad hlapcem.

„Lahko noč, Neža! Ne vem, kdaj se vrnem.“

„Kaj pa je vendar? Menda ne kolera?“

Lovro je ni čul. Hitel je po vasi s hlapcem Jurijem.

Naročajte edini koroški slovenski list „Mir“!

n je g a d e l a! Navdušenost v ljudstvu je kakor iskra, ki vname kopo slame. Hitro vzplamti, a hitro zopet ugasne, ako ne prilagaš novega netiva. Zato pa je treba vzdržati ljudstvo neprestano v živem zanimanju za javne zadeve, treba ga je vzgojevati, izobraževati v vsem, česar mu je treba v dosego politične in gospodarske zrelosti, ljudstvu je treba poleg vsakdanje telesne tudi vsakdanje dušne hrane in to tečne, lahko prebavljive, vsestranske. Zato pa v un med ljudstvo izobraženci, brez razlike stanu in poklica! Vaša sveta dolžnost je, da zaklade svojega znanja ne zakopljete v brezplodni malomarnosti in lenobi, temveč da jih naložite plodonosno tamkaj, kjer smete z vsem prepričanjem pričakovati najboljših, trajnih uspehov — pri svojem narodu. Odslej ne sme biti niti nedelje niti praznika, da ne bi se na shodih in zborovanjih ne poučevalo naše ljudstvo v svojih življenjskih vprašanjih, ne sme se opustiti nobena prilika, da ne bi se vzbujalo k samozavesti in spoznavanju svojih pravic! Naše delo se mora podvojiti, potrojiti, in s takim vztrajnim, neumornim delom bomo dosegli to, po čemer hrepeni srce vsakega poštenega Slovenca: da bo v slovenskem Korotanu Slovenec na svoji zemlji svoj gospodar! V to

pomozi Bog in naše skupno delo!

Izobrazbe na Koroško!

Z elementarno silo je dal tlačeni in teptani koroški Slovenec pri zadnji volitvi duška svoji narodni zavednosti, strl je verige, v katere so ga s satansko zlobnostjo vklepali domači in tuji sovražniki in vzdignil visoko na starodavnih slovenskih tleh prapor slovenski. K dostojni manifestaciji vseh obmejnih Slovencev se je pridružil prvič zmagoslavno koroški brat — „na tleh leže sovragov stebri stari!“ Padle so tudi trdnjave Beljak, Maribor, Trst in impozantno se je vzdignil v očeh celega sveta ugled teptanih, do sedaj zaničevanih. V stiskah in nevarnostih se pokaže pravi junak, vsaka smrtna nevarnost je za njega stopnica na kvišku k slavi.

Boj je bil ljut, ker je sovražnik brezobziren. Postavil si je za nalogo nas zatreti in iti čez naša trupla zmagoslavno pot k morju. V tem svojem neukrotljivem poželenju je skoro pobesnel, kakor fanatiku so tudi njemu v dosego tega namena vsa sredstva dobrodošla. V zasmeh prosvitljenosti XX. stoletja se teptajo najprvotnejše pravice vsakega človeškega bitja od strani oblastev, ki so poklicane čuvati red in pravo. Po zakonu se obeša Slovincu ključavnica na usta pred sodnijo, po zakonu se trga od materinih prs slovenska deca in se zastruplja s sovraštvom do lastnega roda. Uprava in vlada ignorira naše narodne pravice, da, še več, i naše človeške pravice: celo atentati na življenje se dogajajo ob svetlem dnevu.

Čim večji pritisk, tem večji odpor! V obupno, skrajno samoobrambo bi nas moralo to nečuvno nasilje že gnati, če bi Slovenec že od prirode ne imel toliko čuta dostojnosti. Zato naj bo tudi naš odpor dostojen, premišljen in vsled tega trajen. Prosveto proti barbarstvu, uma svitli meč proti kolu in kamenju, dostojnost proti pobesnemu divjaštvu hočemo dostaviti. Nesti hočemo izobrazbo v najširše vrste ljudstva in ga vzgojiti k značajnosti in neomahljivosti, dati mu v roke orožje, proti kateremu bo paragraf samovoljnega uradnika in kol političnega agitatorja brez moči. V ta namen naj nam služi slovenska knjiga. Zatorej se obrača akademična mladina koroška na slovensko javnost z udano prošnjo:

Priskočite nam na pomoč z denarnimi zneski ali z darili primernih knjig za ustanavljanje ljudskih knjižnic na Koroškem!

Slovinci! Vaše odkrito sočutje do zatiranih bratov naj ne izdoni samo v praznih besedah, ampak dejstva naj zgovorneje pričajo o resnici besed. Vedite, da se širi naša najhujša rak-rana — nemčurstvo, samo zaradi nevednosti in nezavednosti našega ljudstva. Ljudske knjižnice naj bodo jez proti odpadništvu in poremčevalni šoli. Zavedajte se, da potrebujete na predstraži proti navalu nemštva zavedne, značajne in bistre boritelje, katerim je sveto to, kar vam, in katerih naj ne ločijo od vas visoke Karavanke, pa naj sibo po narečju ali zemljepisno. Omogočite jim izobrazbo, ki je predpogoj gospodarskega blagostanja! Ne smatrajte svoje pomoči za milost, ampak za dolžnost in samoobrambo! Kajti z nami krepite najizdatnejše sebe. Osvežite na novo po hudi borbi do skrajnosti izčrpane sile, ne pripuščajte brezdelno, da se uleže živo plavajoča navdušenost ob neisprosljivih, krutih razmerah in ob morečem molku in neumevanju od strani širše domovine, ampak prilagajte temu ognju, da se razširi v velik kres, oznanjujoč celi domovini prerobjenje in novo življenje. In ko bo v vsaki koroški vasi vrel neusahljiv in vedno svež studenec narodne zavednosti, izobrazbe in ljubezni do slovenskega jezika, potem se ne bo več glasil iz Koroške obupni klic: morituri vos salutant, ampak krepko in veselo bo odmevalo po domovini: Korotan grena dan!

Blagohotni prispevki se objavijo v slovenskih listih in se naj izvolijo pošiljati na naslov: iur. Rafko Petrič, na Lešah p. Prevalje, Koroško.

Za slov. akad. fer. društvo „Gorotan“:
iur. Rafko Petrič, iur. Josip Wieser,
t. č. predsednik. t. č. tajnik.

Ožje volitve.

(Dopis iz Trsta.)

Grozdje je slabo zorelo in je bilo tako kislo, da je širokoustno in mogočno tržaško la-

honstvo junaško vrglo puško v koruzo in se s stisnjenim repom in škrtajočimi zobmi odpovedalo kosanju s socialnimi demokrati pri ožjih volitvah. Od tistega hipa naprej je bilo jasno, da bo zmagala socialna demokracija, da bodo socialisti zastopali v državnem zboru veliko trgovsko mesto Trst — in da mi narodni Slovenci nimamo pri teh volitvah iskati ničesar. Saj vemo, kako je. Laški in nemški socialni demokratje so najprej Lahi in Nemci, potem dolgo, dolgo Lahi in Nemci — in naposled, če kaže, še kaj drugega.

Bodimo odkriti. Ti socialistični poslanci tržaškega mesta so le vendar po duhu in mišljenju — Lahoni v ponarejeni izdaji, in imamo mi Slovenci od njih — prav tako malo pričakovati, kakor od kamoristov. Svojo mržnjo so pokazali do nas že večkrat, in ko so sami ohripeli zabavljanja, so si pa najeli kričačev od drugod, da so jim pomagali blatiti naše narodne svetinje, katere so tajili in zaničevali z vso sebi lastno kričavostjo in zanikanjem vsega plemenitega in narodu ljubelega in vzvišenega... Take športne politike si mali, čeprav žilavi slovenski narod ne more in ne sme privoščiti, take politične vzgoje ne smemo pospeševati, najmanj pa tam, kjer se ima boriti naša narodnost za vsako, še tako malo mrvice najnaravnejših pravic.

Gornještajerski pisatelj Peter Rosegger je rekel nekoč: „Nationalismus ist ein großes Übel; weil er aber eben besteht, so muß man mit ihm rechnen. Verflucht die Nation, die unterdrückt und wehe der Nation, die sich nicht wehrt!“

Naša politika ni bila nikoli in nikjer ofenzivna — povsod smo bili le v defenzivi: samo branili smo se, svoje posesti si ne damo vzeti... Naša politika je pravična in iskrena, naše zahteve jasne in naravne, neoporekljive, povsod in vselej pa nas vodi vroča ljubezen do domovine in svetih pravic našega narodnega obstanka.

Podobno in prav tisto čutijo laški in nemški socialni demokratje, kadar so sami med seboj. Nam nasproti pa, in ko velja preslepiti nas, takrat pa ogorčeni zanikujejo pojem narodnosti, domovine... Židovski voditelji zaropajo še radi lepšega nad kapitalisti, hinavsko zavijajočih oči pomiljujejo bédo delavskega trpina... in delavec je v pasti, pa tako, da na videz ne čuti tega. Kaj čuda potem, če je premnogo naših rojakov v socialno-demokracijski organizaciji in tuli po komandi lokavih voditeljev najčešče proti nam, ki hočemo imeti svoje sami zase.

Kot človek, poznaoč bedo in pomanjkanje, ki pogublja in spravlja v obup ubogega trpina, bi ne mogel nasprotovati solidnemu načelu, da je le v združitvi moč, ki ima potreben odpor proti nasilju, da le trdna organizacija vživa ugled in imponuje oholemu, neusmiljenemu kapitalu. S tega stališča so mi socialni demokratje simpatični, tako načelo bi me privedlo v socialistični tabor... Ali naši ljudje zatajijo z vstopom v socialno organizacijo vse, celo same sebe in so tam slepo orodje svojih novih pijavk.

„Kdaj je prišel berač?“

„Ni od tega četrt ure. Prijavkal je okrog vogla, se držal za želodec in kremžil obraz. Stric Česen je skočil gledat. „Martin, kaj pa ti je?“ „Kolera, kolera!“ Spravila sva ga v listje.“

„Prokleti berač, ravno zdaj mora hoditi v vas in nositi kolero.“

Ko sta prišla v listnico, sta našla ondi že več fantov in Česna. Martin je težko dihal, Zadnikov Peter mu je zlival v usta žganje.

„Bog vam povrni, ljudje! Bog ti povrni, Česen!“

Tako je rekel in ga je zagnalo in je vzdihn timer tisto minuto. Odnesla sta ga v mrtvašnico Lovro in stric Česen.

„Ali ti nisem pravil, da pride nekaj groznega nad našo vas. Strah zavlada, kakor ob turških vojskah; plakali bodo otroci, mladi in stari, bežali v gozdove in obležali na poti. Ali ti nisem govoril o valovih oblakov, ki so ležali nad morjem kot mrtvaški prt, ali ti nisem govoril, da je metala luna ono noč čudne žareče podobe čez gozd. Smrt je prišla in objela vso pokrajino.“

„Res je. Bog se nas usmili!“

Tedaj se je res naselila smrt v vasi. Drugi dan je zgrabila hlapca Jurija in Bolčkovo Marico. In šlo je tako dalje. Po vsej vasi je vladal jok in stok, v mali cerkvi so peli zvonovi neprestano. Ljudje so molili, kleli, bežali v gozdove, ki so se širili tam za vasio v neskončno daljavo. In zgodilo se je, da so padli na tla sred molitve, kletve in bega. Tišina je zavladala po vsej pokrajini, le solnce je krožilo svojo staro pot in dojilo mater zemljo s toplimi pomladnimi žarki.

Ovčar Lovro in stric Česen sta pa kopala neprestano nove grobove, nosila mrliče v mrtvašnico, tolažila umirajoče in molila.

„Tako je, prijatelj Česen; trpeti moramo, kot so trpeli naši očetj. Na tlako so hodili, s korobači so bili tepeni in desetino so morali dati. Saj vemo, kako je bilo, tudi mi smo služili gradu. Zdaj pa je prišla smrt, po vasi hodi od hiše do hiše in ne vpraša, ali je dovoljeno in ne izbira. Ne vem, ali je nora, kali. Starce in starke naj bi že vzela, mlade naj pa pusti! Zakaj je bilo treba umreti Vrhovčevemu Matevžu, ki se je oženil pred dobrim letom? Čemu je zgrabila smrt Blažovo Anico, ki je imela tako rada Zadnikovega Petra.“

Spominjam se še dobro. Pred štirinajstimi dnevi je bilo menda, ko sem gnal zvečer svoje ovce domov. Takrat sem ju videl, ko sta stala gori na razpotju in si gledala v oči.

Čemu je umrla Anica? Da Peter žalost utaplja zdaj v vinu. Ta smrt, ki zdaj gospodarji, je strašna. Zdi se mi, da se godi ubogim ljudem tako, kot bi jih napodil v temni noči skakat čez prepade.“

„Ne govori tako, prišlo bo počasi in fletno in te zgrabilo za vrat. Saj veš, kako dela. Zanjvaš parkrat, zviije te, zažene po tebi in te ni. Smrt ima dober nos.“

„Pojdi, pojdi! Mene gotovo pusti in tebe, preveč sva se pobratila z njo. Pred nama beži kot ververica.“

Tako sta se pogovarjala in kopala jame, Lovro je začutil tedaj v srcu žalost in skrb.

„Kaj deš, ali bo še dolgo gospodarila po vasi?“

„Ne vem, Lovro. Bojiš se gotovo za Nežo. Bog ti jo obvari!“

„Tako tesno mi je, veš.“

* * *

Zvečer je šel Lovro po vasi s klobukom v roki in je molil. Vsi so ga hvalili in govorili med seboj:

„To ti je grča! Zmirom hodi okrog kolere, pa se ga ne prime. In Česen je tudi jeklo. Smrt se ga boji.“

Stopil je mimo Ambrožičeve hiše. Zagledala ga je devica Francka in mu pošepetala:

„Zakaj se pa tebe ne prime kolera, Lovro, in Česna? Ali sta se z vragom zgovorila?“

„Tiho mi bodi, coprnica! Moli, moli pa ne govori o vragu!“

„Saj molim, Lovro, vedno molim. Bog se usmili! Zagrešili smo. Ne vem, kaj bo. Svet je slab, zato nas Bog kaznuje. Zdaj pa grem molit žalostni rožni venec. Lahko noč!“

Tedaj je zazvonilo žalostno.

„Še nekaj, Lovro. Komu že zopet zvoni?“

„Ukmarjevo Milo je pobralo, kot bi pozobal črešnjo.“

„Bog nas je zapustil. Zaupaj in moli!“

Lovro je šel mimo krčme in je stopil za trenutek vanjo na četrt litra vina.

„Bog te živi, Lovro!“ so mu klicali. Nekateri so bili pijani, drugi so govorili tiho med seboj in se jokali.

„Prokleti berač, prav k nam je moral priti in prinesiti to golazen-kolero.“

Ponujali so se z žganjem in vpili.

„Ne pijte preveč žganja, ljudje!“

„Kaj ti veš? Mi vemo, ti ne veš nič, ker ovce paseš. Saj je isto, če umrem danes ali pa

Na delo!

Pred volitvami se je izprožila misel o zvezi mladeniških društev na Koroškem. Volilna borba pa je zatrla zopet za nekaj časa to mlado cvetko. Sedaj pa, ko smo zmagali, naj bi zmage pijani ogledovali svoje lavorike. Saj je bila navada pri koroških Slovencih, da se je šest do osem tednov pred volitvami delalo na vse pretege, potem pa zopet pet let več ali manj spalo.

Ta razvada nas je skoraj uničila; zatorej proč z njo! Potrebna nam je združitev celega slovenskega Korotana, treba nam je združitve mladine, treba združitve odrastlih.

Koroški Slovenec je kmet in pri našem delu moramo vpoštovati to dejstvo.

V ljudskih šolah si pridobijo otroci vseh stanov enako, splošno naobrazbo. Ko pa izstopijo iz njih, obiskujejo navadno sinovi obrtnikov in trgovcev nadaljevalne, obrtne in trgovske šole, da izpopolnijo svoje znanje in se posebno izobrazijo za svoj bodoči poklic. Tudi za kmetijske sinove so se ustanovile posebne šole in sicer „kmetijske šole“, katere vzdržuje dežela. „Kmetijske šole“ pa so koroškim Slovencem nedostopne, ker so nemške in ni upati, da bi ustanovila dežela za nas slovenske, akoravno bi jih neobhodno potrebovali za naš gospodarski napredek. Določila pa je dežela za Slovence posebnega potovalnega učitelja, od katerega pa tudi nimamo nikakih koristi, ker mu ne moremo zapupati, da bode za naš napredek skrbel, ker je naš narodni nasprotnik, akoravno našega naroda sin. —

Mi slovenski Korošci pa nikakor ne smemo le grajati teh krivic, ampak moramo sami žrtvovati naše moči za naš gospodarski napredek, za katerega naj bi skrbel dežela. Če res ljubimo svoj rod nad vse, ga moramo gospodarsko in pravno dvigniti, da bode navzlic vsem zaprekam lahko tekmoval s sodeželani.

Kar bi naj nam dala dežela v kmetijskih šolah — pa nam ne da — to moramo doseči z vztrajnim delom v naših izobraževalnih društvih. Priporočati jim moramo gospodarske liste slovenske in jim preskrbeti govornikov iz gospodarskih strok. Tako si bomo vzgojili mlad, izobražen zarod, ki bode imel večji zmisel za gospodarski napredek, za združeno postopanje v gospodarskih zadevah.

Ako pa hočemo gospodarsko izobrazbo doseči po izobraževalnih društvih, jih moramo v prvi vrsti imeti. Imamo jih že kakih trideset, pa kaj naj bode to za 120.000 Slovencev. Treba je torej povsod, kjer se še najde kakih trideset ali več ukaželjnih ljudi, ustanoviti izobraževalno društvo, ki bode širilo pravo prosveto med koroškimi Slovenci.

Res je, da imamo še malo ljudi, ki bi se hoteli žrtvovati temu trudopolnemu delu. Še bolj res pa je, da so ti ljudje slabo razdeljeni po deželi. V enem kraju jih je preveliko, da nekaterim nič ne ostane dela, po drugih krajih jih pa ni.

Mislil pa, da je v vsakem kraju toliko nadarjen fantov, da bi jih lahko s poučnimi tečajji, ki bi trajali mesec ali dva in se priredili po zimi, usposobili za voditev izobraževalnih društev. Imamo tudi v vsakem kraju vsaj enega izobrazbenca, ki še čuti z nami. Tudi ti bi nam lahko pomagali. Vsaj so dosedaj tako le duhovniki voditelji naših društev.

Da bi se pa delo bolj uspešno vršilo, je treba, da imajo društva med seboj dovolj stika. Treba je, da se preskrbi vsako društvo z dobrim govornikom, da se izpopolnijo knjižnice s prispevki drugih, da se vsakdo vzpodbuja k delu in napredku, da se priskoči z nasveti na pomoč, da se omogočijo skupne prireditve. Treba je nam pred vsem „mladeniške zveze“, ki bode res delovala za izobrazbo slovenskega Korotana!

V združenju je moč! Torej na dan z mladeniško zvezo!

Koroške novice.

Lumparija pri volitvah v Celovcu. Posnemamo doslovno po „Deutsche Kärntner Landes-Zeitung“ sledeče: „Pri volilni komisiji (pri kateri, ne pove) se je oddalo nekaj (eine Anzahl) glasov za ‚Bildhauerja Osana‘, nekaj pa za ‚kiparja Osana v Celovcu‘ (L. Z. piše to s slovenskimi črkami). Ker se je šlo pri oddaji teh glasovnic za popolnoma protipostavno (!) najbrž duhovniško-kranjsko demonstracijo in postava predpisuje, da se mora kandidat ja s n o označiti, oddaja glasov v jeziku, ki v dotičnem volilnem kraju ni v deželi navaden (landesüblich) in članom komisije ni znan, pa se ne more imenovati „jasna“ označba, so se te glasovnice spoznale za neveljavne!“ — To je lumparija, kakoršne more biti zmožen le najzagrizenejši celovski hajlovec, ki sicer z največjim dopadajenjem žre in žre trud slovenskih kmetijskih in delavskih rok, pa bi zato najrajši vse, kar je slovenskega, utopil v žlici vode. In zelo kunštna je „Landeszeitung“, da ne pove, pri kateri komisiji se je zgodila ta lumparija. Naj nam le pove, in bogme prelasali bomo tistega c. kr. volilnega komisarja, ki je dopustil to lumparijo, da bo pomnil svoj živ dan, kedaj se je dal izrabiti kot slepo ali morda tudi „gledajoče“ orodje celovškega hajlovstva. Visoko c. kr. deželno vladno, posebno pa Vas, gospod c. kr. deželni predsednik, pa z vso odločnostjo vprašamo, ali je dovoljeno Vašim c. kr. uradnikom, ki poslušajo kot volilni komisarji, na tak očividni način skakati preko odlokov c. kr. ministrstva, ki je javno izjavilo, da je Celovec dvojezičen, ki je celo naročilo celovškemu magistratu, da mora slovenske vloge reševati tudi slovensko?! Ni čuda, da se c. kr. vlada ne izpozna več v svojem delu, da so ji volitve popolnoma zmešale glavo in štreto, če se že vsak uradniček drzne delati celo proti dolebam in odlokom najvišje inštanca! Ni čuda, da ne more imeti ljudstvo zaupanja do c. kr. vlade, ako mu pošilja take zastopnike. Od Vas,

Taki naši rojaki so seveda stali v vrstah socialistov in so jim pomagali vreči laško kamoro. Za to bi jih človek lahko pohvalil, če bi ne vedel, da so vodili nje čisto drugi razlogi, kakor osveta za krivice, ki nam jih je zadala pokojna kamora.

Nepobitna resnica pa je tudi, da je premnogo naših delavcev tukaj v Trstu, ki ne prisegajo slepo na rdečo zastavo, temveč so krementni značajji in navdušeni narodnjaki, ki se zavdajo sami sebe. Ginljivo je gledati na shodih razorane in ogorele obraze teh vrlih mož, kako se jim iskre oči oduševljenja, kako razumno posezajo sami v debate in kako jasni in čisti nazori vejejo iz njihovih preprostih govorov.

Politično društvo „Edinost“ je sklicalo 21. t. m. shod zaupnikov, da se posvetujejo, kako stališče naj zavzamejo Slovenci spričo ožjih volitev v Trstu. In vsi so bili kakor en mož proti temu, da bi Slovenci s svojimi glasovi pomagali manifestirati tržaško socialno demokracijo; kajti samo zato se je šlo, ker se je kamora itak odpovedala ožjim volitvam, in Slovenci bi bili socialistom samo za parado in v zasmeh, češ, saj vas ne potrebujemo. — Ako bi Slovenci hoteli manifestirati svoj živelj in svojo jakost, bi jim socialisti gotovo ne pomagali. Navzoči zaupniki, ki jih je bilo natlačena „Sokolova“ dvorana v „Narodnem Domu“, so zato sklenili, da se ožjih volitev ne udeležijo.

In tako je tudi bilo. Socialisti imajo po izvršenih volitvah tržaško zastopstvo za državni zbor v svojih rokah, in tega dejstva ne spravi sveta nihče. Dobro je to, odkrito se tega veselimo, da je le kamora — zmrznila!

Samo eno je pri tem težko razumeti. Tu v Trstu so šli socialisti s tako besnostjo v boj proti kamori — v Pulji pa so kopje glasovnic pri ožjih volitvah naperili proti iskrenemu rodoljubu, prijatelju in branitelju najširših ljudskih mas, našemu kandidatu Laginju in so pomagali do zmage zagrizenemu — kamoristu Rizzi-ju.

Recimo, da jim je tako k a z a l o, da je to logika „mednarodnega“ socializma!

Tako so se razjasnila mnenja in sčistilo se je politično ozračje. Avstrijski narodi stoje pred svojim preporodom, in najbližja bodočnost bo pokazala, ali je bilo upanje, katero smo stavili v splošno in „enako“ volilno pravico opravičeno, ali nas je spet varalo.

Takole si mislimo. Če ne bo imela nova volilna pravica nič drugega dobrega v sebi, pristojala ji bo pa zasluga, da so se zbudili slovenski narodi in se dvignili, svesti si svojega bitja in svoje moči v naši očetnjavi!

Res, zazoril je dan našega vstajenja, napočila je zora naše zavesti, ki se bo razlila v veliki dan mladega in svetlega jutra, da se bo zableščalo od vzhoda do zahoda!

In v tem jasnem in velikem jutru pa je zaplapolala naša trobojnica, ki tako ponosno vihra in stopa na dan z vso svojo veličastnostjo, vabeč v svoje okrilje vse, ki jim je mar:

Naprej, zastava Slave! Z.

jutri,“ je rogovilil Blažev Štefan, že priletel mož. „Glejte, ljudje, imel sem lepo hčer in sem jo rad imel, pa mi jo je vzela smrt. — Ali se nič ne bojiš kolere, Lovro?“

„Spravim jo pod noge, pa mi ne more nič.“

„Se norce brije. Čakaj, ta te zgrabi in potisne v grob,“ pravi Repičev Jernej, dolg, suh fant.

„Ljudje, ne prepirajte se več! Mene grabi, ah kako me kolje!“ je vpil Štefan, sedel na klop in glavo naslonil na mizo. „Kaj bo z mano? — Nu, saj pravim, Bog daj dobro moji ženi! Vsi moramo trpeti in umreti. Nad nami so velika nebeška vrata z močnim ključem. Kdor pride noter, blagor mu! Včasih sem rekel kako žaltavo. Bog mi odpusti! Odkar krevsam po zemlji, trpim. Upam, da mi ne bo pri sodbi tako kot muhi, če pade v vrel krop. Z ženo sem se prepiral in pretepil. Bog ji daj dobro! odpustila sva si. Če sem se ujezil včasih kot gospodje generali pri vojakih, seme usmili Bog, ker se kesam. — Zdaj me pa spet grabi hudo, tako hudo, da bi si kar želodec razparal.“

Malo trenotkov potem je bil mrtev.

Stopil je tedaj v sobo pastir in poklical ovcarja. Lovro je slutil nesrečo in je odšel.

Teta Neža je zbolela. Hudo jo muči.“

„Tekel je domov in je našel okrog nje ženske v solzah.“

„Lovro, pomagaj!“

Lovro je vzel steklenico žganja in je zlival vanjo. Pogledala ga je hvaležno.

Zvilo jo je iznova.

„Z Bogom, Lovro!“

In izdihnila je.

Odnegli so truplo v mrtvašnico, Lovro je pa ostal sam. Za trenutek ga je tolažila Pepa,

toda hotel je biti sam. Zaklenil je duri, sedel na klop ob ognjišču in si podprl z dlanmi trudno glavo.

Spomnil se je tedaj, da so ravnokar odnesli najdražje iz hiše, da se ne vrne več in zavedati se je jel tega šele zdaj.

„Pa bi tekel za njo!“ si je rekel.

„Ne pomaga nič,“ mu je rekel drugi glas.

Razjokal se je tedaj in spomnil tistih veselih dni, ki jih je preživel pri nji. Vse mu je jasno stalo v duši. Kako bo zdaj? Žalostno in pusto. Zdelo se mu je, da brez nje ne bo mogel živeti, da brez nje nima zanj življenje pomena.

„Pojdem in umrjem za kolero kot ona.“

In je šel in pokopaval kot doslej, tolažil, kopal jame s stricem Česnom. Smrt ni hotela priti. Posušil se je pa hudo in shujšal od neprestanega bedenja.

Tedaj je polagoma ponehaval kolera.

Zadnja žrtev je bila devica Francka. Tudi pri njej je bil Lovro in jo je tolažil.

„Francka, ti trepetaj pred Bogom in se bojiš. Čemu se strašiš? Bog je dober. Če ga ljubiš, pojdeš rada k njemu?“

„Računa se bojim.“

„Nikar se ne boj, Francka! Delala boš račun z Bogom in ne z goljufnim trgovcem.“

„Grešniki smo, Lovro.“

„Zato se kesamo in delamo pokoro. Zaupaj, ko moliš in trpiš.“

Zgrabilo jo je in je umrla.

Tedaj je pa nehala kolera in vsa vas se je oddahnila.

* * *

Lovro je zopet gonil na pašo kot prejšnje dni. A vesel ni bil nikoli.

Najlepša pomlad je bila v deželi, veselje je plulo po naravi. Lovro ni videl niti lepote, niti zelenja, ni maral za ptičje petje in žuborenje potokov.

„Zakaj ni pobrala tudi mene kolera? Česen me tolaži in prigovarja, naj pozabim. A za Boga, tega ne morem pozabiti.“

Sedel je včasih cele ure v senci in gledal na pokopališče. Molil je in premišljal.

Minilo je pol leta in rana se mu je znatno zacelila.

Tedaj se je zgodilo, da ga je nekega večera došla Pepa z butaro drv.

„Dober večer, Lovro! Mojega si zopet zdaj pustil.“

„Ne boj se zanj, Pepca!“

„Saj se ne bojim. A zate se bojim, ker si vedno žalosten. Potolaži se vendar enkrat!“

„Ne morem je pozabiti.“

„Morda jo boš pozabil za hip. Tudi jaz sem te imela rada, Lovro in te imam še. Zdaj ti to lahko povem, ker je tebi umrla žena in meni mož.“

„Kar je bilo, je bilo. Ne kliči mi več onih stvari v spomin!“

„Ne zagovori se, Lovro!“

Tisti večer nista več govorila. Ali pozneje se je začelo v njem nekaj tajati. Spomnil se je lepih pomladnih dni, ko je stal pod njenim oknom.

Ko je razstrosila druga pomlad cvetje po logih, je bila poroka. Povest pravi, da sta bila srečna . . .

c. kr. deželni predsednik, zanašajoč se vsaj na Vašo nepristranost, pa najodločneje zahtevamo, da takoj uvedete preiskavo v tej zadevi, da se krivec kaznuje, kakor zasluži! Dovolj podlosti, dovolj nesramnosti smo že morali požreti, ali sedaj nam je dovolj! To po naših najzagrizenejših nasprotnikih javno priznано lumparijo naj pa žre tisti, ki jo je storil, mi je ne bomo. Gospod državni poslanec Grafenauer, ena prvič Vaših nalog je, da v državnem zboru ob prvi priliki pokažete svetu to celovško gadjo zalego in ji ob enem pošteno stopite za vrat!

Za pogorelce. Cesar je daroval pogorelcem v Priblivasi 1000 K, pogorelcem v Bistrici pa 500 K.

Cesarski manevri se vršijo letos na Koroškem. Glavno vodstvo bo v Št. Vidu ob Glini, cesar bo pa stanoval v Celovcu. Radovedni smo, ali bo ob tej priliki Celovec tudi kazal tako v senemško-frankfurtarsko lice, kakor ob drugih slovesnih prilikah. Spominjamo se, da je za časa zadnjega cesarjevega bivanja v Celovcu bilo prepovedano izvesti frankfurtarce. Kako bo sedaj?

Kako dela „Südmarka“? „Südmarka“ dela posebno za ponemčenje koroških in štajerskih Slovencev. Ustanavlja nemške šole v slovenskih krajih, pa ne kot mi, ki zidamo Ciril in Metodove šole v naši sredini, podpira nemčurske šole, daje podpore učiteljem, ustanavlja otroške vrtce. Pa ne samo to. V novejšem času ima v svojem vodstvu tudi poseben odsek, ki preskrbuje naselbinsko vprašanje Nemcev med Slovenci. Za Koroško in Štajersko ima dva posebna uradnika, ki poročata o prodaji vsakega posestva, v katere roke je prišlo, nemške ali slovenske, posredujeta tudi pri nakupu posestev slovenskih in podpirata nemške naseljence in pa nemčurske domačine. V to sta dobila od osrednjega odbora 30.000 K na razpolago in beračita pri naših denarnih zavodih za podpore. Tudi imajo posebnega potovalnega učitelja, ki ustanavlja südmarke podružnice in vsposodbuja z govori druge k delu. Kdaj se bomo mi Slovenci začeli boriti z enakim orožjem za naše svetinje, za našo zemljo? Kam smo že zlezli v Korotanu?

Za „Narodno šolo“ v Št. Jakobu v Rožu so darovali: Fantur Urša v Dravljah 10 K; Jan. Milonik, Koren v Zahomcu 5 K; Ivan Vrhovnik v Ljubljani 10 K; I. Lotrič iz Železnikov 3 K; V. Goričnik, župan v Glinjah, 5 K; J. Esterl, tajnik v Glinjah, 5 K; G. Debeluh v Glinjah 5 K; R. Ravnik v Glinjah 5 K; Rozalija Strugar v Glinjah 1 K; Fr. Smolet in Matija Vedenik 10 K; Janez Kalan, župnik v Zapogah (kot častitka k Grafenauerjevi zmagi) 50 K; Jernej Ramoveš, župnik v Poljanah 7-40 K; čisti dobiček koncerta škofjeloške „Narodne čitalnice“ v Radovljici 146-15 K. — Skupaj K 262-55. — Se vsem darovalcem prav iskreno zahvaljuje

Matej Ražun, župnik.

Št. Jakob v Rožu. Pri nas se vrši sedaj posebna vrsta bojkota; nam je prav po volji. Kdor pride v gostilno na pošti, se mora prej za svojo kožo zavarovati. Z drugimi fanti pride tudi našinec v to gostilno; drugi dobijo zahtevano pijačo, našincu pa reče gostilničarka: „Vi pri nas ne dobite pijače.“ Drugikrat zagradi gostilničar našinca za prsi in zatuli nad njim: „A usse mit den Windischen“ in ga skuša vreči skozi vrata. Pa spet grejo enkrat našinci tja in to celo na dan volitve. To pa zmede „šusterci“ vse možgane in zakliče nad njimi: „To je predznost, da visem pride, izogibajte se moje gostilne, jaz vam prepovem mojo gostilno. Mene veseli, da noben Slovenec ne pride v mojo gostilno. Zahtevam od vas, da plačate in greste!“ In skrajni čas je bil, da so ubežali, ker „nemški“ gostje so po tej pridigi svoje voditeljice dobili korajžo na naše fante in metali so našim žganje v obraz. Prav tako! Tako suróvo ravnanje nasprotnikov nas bode spametovalo. Na vasi so ja še druge 4 gostilne in Šusterjeve se bomo prav gotovo izogibali. Pa ne samo Šusterjeve gostilne, marveč tudi Šusterjeve štacune. Štacuni sta ja tudi še dve drugi na vasi. Slovenski denar „gnadljivi“ ne smrdi samo v gostilni, marveč tudi v štacuni, pa temu se ja prav lahko odpomaga in se bode odpomagalo. Za to bodejo že poskrbeli zavedni kupovalci in kupovalke! Tudi mi se bomo ravnali po tem, kar „gnadljiva zakomandirajo“.

Št. Jakob v Rožu. (Na naslov c. kr. poštnega in brzojavnega ravnateljstva v Gradcu!) Ker je zadnji čas gostilna

„na pošti“ postala pravo zbirališče pijane tolpe, pred katero pošten človek ni več življenja varen, zahteva tukajšnje občinstvo odločno sledeče in sicer:

1. Premestitev c. kr. poštnega urada iz te zloglasne hiše v drugi za javen urad pripravnejši lokal!

2. Odstranitev gospe Schuster od službe v poštnem uradu, ker ona kot gostilničarka in prodajalka, ter voditeljica pijane druhal ne more, oziroma ne sme biti obenem tudi poštna uradnica, torej nima v poštnem uradu nič opraviti!

3. Postrežljivejše, neizzivajoče obnašanje napram strankam, ter natančnejše vzdrževanje uradnih ur!

4. Pravočasno dostavljanje pošte!

V slučaju da c. kr. ravnateljstvo v najkrajšem času ne ugotovi našim zahtevam, pozivljamo naše slavno županstvo, da vendar že enkrat energično nastopi, eventualno priporočamo stvar gospodu državnemu poslancu Grafenauerju!

Medgorje. V nedeljo, dne 2. junija t. l. popoldne ob 3. uri priredi podružnica družbe sv. Cirila in Metoda s pomočjo Marijine družbe in cerkvenih pevcev iz Št. Petra pri Grabštanju na farovškem vrtu veselico in igro „Sv. Neža“. — K obilni udeležbi vabi

odbor.

Rožek. (Nemčurska surovost.) Rožeška občina bi bila že zdavnaj popolnoma v slovenskih rokah, ako bi ne bilo v Rožeku samem par zagrizenih nemčurskih in hajlovskih razgrajčev in hujskačev, kateri sicer kot c. kr. uslužbenci jedo kruh, ki ga plačuje slovensko ljudstvo s svojimi davki. C. kr. uradništvo v Rožeku, vsi strastni pristaši zloglasne „südmarke“, je ono, katero vodi najnesramnejši boj proti slovenskemu ljudstvu v občini in okolici. Vsa zbesnelost rožeškega nemčurstva in hajlovstva pa se je pokazala na večer po ožjih volitvah. Opijanena tolpa razgrajčev je proslavila Kirchmayerjevo zmago. Z res sebe in svojih političnih voditeljev vrednim barabskim razbojništvom: pobila je na župnišču okna! Vsa čast takemu nemškonacionalnemu falotstvu in še večja čast tistim, ki so vsaj moralno odgovorni za to lumparijo, voditeljem rožeških „nemcev“ — c. kr. uslužbencem v Rožeku! To je res „Kulturvolk“! Ni čuda, da se take poživinjene „kulture“ branijo celo zamorci v Afriki!

Ledenice. Čutimo dolžnost resnici na ljubo popraviti dve notici v „Miru“, s katerima neki neznan dopisnik vedoma ali nevedoma našemu županu dela krivico. 1. Sestanek radi vravnjanja pota se ni vršil pri g. županu, ampak v šolskem poslopju na praznik vnebohoda, torej niti ni mogel župan imeti postranskega namena češ: da se več pri njem zbere. 2. Res je sicer, da se je vršilo neko posvetovanje rožeških liberalcev v njegovi hiši, a župan o tem prej niti vedel ni. Uprizoril je to vse neki drug, ki ga dobro poznamo. Župana še v sobo ni bilo, dasiravno so ga hoteli imeti za predsednika shoda. — Taki slabo poučeni dopisniki delajo samo zgago ter k večjemu škodujejo „Miru“.

S Trbiža je dobila dunajska „Reichspost“ sledeči dopis, ki jasno kaže, kako podivjano je ljudstvo nahujskano od nemških nacijonacev. Dopis se glasi: „Izgredi, ki si jih je tukaj privoščilo nemškonacionalno-socialdemokratsko pobratimstvo po zmagi svojega „agrarca“ dr. Waldnerja presega vse meje. Ko so si pošteno namočili grla, se je dne 23. t. m. zvečer ob 9. vlekla tolpa združenih zmagoslavcev z bakljami, piščalkami in podobno ropotijo od hiše župana Dreyhorsta, bivšega poročnika (Dreyhorst je bil ritmajster. — Op. ured.), s huronskim vpitjem skozi celi trg. Podlegle krščanske socialce so obkladali s psovkami, ki se ne dajo ponoviti (izdajalci ljudstva, psi, svinje, svinjski farji itd.). Nedorastli fantalini in celo šolski otroci so pod vodstvom „Volksbildnerjev“ (učiteljev) grabili za kamenje ter so razbijali krščanskim socialcem okna in vrata, da, grozili so celo ženskam in otrokom. Vodja cele stvari je bil penziji niran učitelj in gostilničar Prosch kot podžupan. Pravi župan Dreyhorst je bil z rdečim strojevodjem Trupperjem v sredini sprevoda. Gospod Haring kot „Platzmeister“ ni smel manjkati v tej trozvezi in je vodil rdečega železničarja Trillerja kot tovariša v žalosti in veselju ob roki. Tudi živinozdravnik Schrey se je prav dobro počutil med temi demonstrajočimi neljudmi. Kancelist Wegscheider (baje opravlja pri c. kr. okr. sodišču posel substituta državnega pravdnika! — Op. ured.) in pisar Bucher sta pokazala svojo ljubezen in hvalečnost napram svojemu predstojniku, g.

deželnosodnemu svetniku Mayerju s tem, da sta pod njegovim oknom tulila: „proč s črnim sodnikom, proč s črnim hudičem itd.“ Da se je slavnost sijajno zaključila, so tudi junaka dneva, župana Dreyhorsta njeega vredno počastili.“ — Tako dopis, in mi mu nimamo prav nič pridejati. Višje oblasti, ako je še količkaj nepristranosti v njih, morajo vedeti, — kaj naj store!

Žabnice. Pri volitvi dne 14. maja je bilo nepričakovano veliko volilcev. — Ni se čuditi, da je še neki privandran žnidar pred volitvijo blatil „ta črne“ in povzdigoval Waldneja. Ta žnidar, ne vem že kako bi se mu reklo, je dajčnacional in fortšritler, katerega mati na sv. Višarjah pobožnim romarjem šnopse itd. prodaja, njegovi lerfanti pa znajo tudi dobro zvečer plakate z zidov potrgati. Ravno tak je tudi, kakor „Bauernzeitung“ piše v št. 18., neki gospod, ki nosi „ta veliki zvonc“ in je pri zborovanju dne 28. aprila volilce nagovarjal, da kdor je z Waldnerjem zadovoljen, naj s svojega sedeža vstane. Kaj pa se misli pri nas z dajčnacional in pa fortšritom? Se li kaj pozna, kaj je fortšrit napravil, ko tičimo še zmiraj do vratu v vodi in šodru! Kaj pa pravijo taki gospodje, ki so od klerikalcev na sv. Višarjah že marsikaj zaslužili in so jim edina pomoč sv. Višarje, držijo se pa le liberalcev in stojijo za hrptom kakega častnega občana. — Kaj pa vi pravite g. župan? Bi se potreboval še kak časten občan, da bi bil katoliški in slovenski rod prej iz vasi pregnan? Bi se potreboval še kak „Luka“, da bi volilcem listke napisal, na kolodvoru pa nobene številke poznal? Bi se potreboval še kak šulobman Koptil, da bi za gospodi kakor pobalin na cesti upil? Ali bi bil potreben še kak „Anza“, da bi po volitvi z zvoncem ropotal in pa — „Ail“ upil?

Podgora. (Nezaslišana surovost). V ponedeljek je Strauhharjev hlapec iz Košentavra, ki je znan že po svoji surovosti, po vsej sili hotel prisiliti Ratzovega konja, da bi sam privlekel okrog 20 meterskih centov kamna v Kajzerjev klanec. Ker s samim bičem ni dovolj natepel konja, pa se ga je nazadnje še lotil s „cepinom“. Ljudstvo, ki je gledalo ta naravnost nečloveški čin, se je jokalo, za mučeno živinče, a kaj reči si nihče ni upal, ker so se bali pijanega divjaka. Le gospa Franja Smole in cestar Matevž Ogriz sta ga začela svariti, pa sta jo skupila pošteno. Od konja je sicer odnehal, zato pa so se zdaj na njiju različne psovke vsipale, da, spozabili se je celo tako daleč, da je oklofutal cesarskega cestarja. Res ubog je gospodar, ki takim ljudem mora izročiti svojo živino. Tudi svojega konja bi skoraj ubil, ker se je s polnim nezavrtim vozom peljal doli proti cerkvi. Sicer pa bo še sodnija v tem govorila zadnjo besedo. Enkrat ji je že ušel, drugič ji najbrž ne bo.

Iz Šmarjete v Rožu. Da je bila zmaga pri minulih državnoborskih volitvah naša in da je naš kandidat zmagal z ogromno večino, je vam že tako vsem znano. Opisati hočem samo, kako je bilo pri nas navdušenje za gospoda Grafenauerja, našega sedanjega državnoborskega poslanca. Pomenljiv je bil dan 14. majnika za ves volilni okraj, posebno pa nas veseli veliko navdušenje pri nas v Šmarjeti. Veličastno je bilo videti, ko so na dan volitve prihajali zavedni volilci kar trumoma od vseh krajev, pevajoč slovenske narodne pesmi. Posebno ena nas je jako zanimala, ki se glasi: „Tam za Dravo pa škrijanci veselo pojo, da kmalu v Šmarjeti nemčurjem odklenkalo bo.“ Zelo se nam je smilil gostilničar zraven občinske hiše. Stal je na pragu svoje gostilne in solzno gledal, ko so prihajale take trume zavednih mož. Širokohlačnemu možu je padlo srce v hlače. Utrnila se mu je solza in vzdihnil je: „O ubogi Seifriz, ti si že izgubljen!“ Ali nekaj si je še izmislil, modra glava: plakat je pritisnil na občinsko hišo z napisom: Volite vsi Seifriza. Ali eden izmed naših zavednih mož raztrga plakat in ga vrže pred tega moža, govoreč: „Tu imaš to cunj, pritisni jo na svojo hišo, pa ne na hišo, ki smo jo većinoma mi sami sezidali!“ Slava takemu možu, ki se ni bal šmarješkega Rotšilda, kateri je većinoma od Slovencev obogatel. Lepo je bilo, ko je bila volitev sklenjena. Naš kandidat je dobil 163 glasov, Seifriz pa le 32. Častiteljem „giftne krote“ ni več dišala jed, in so sami rekli: res je nam odklenkalo! In res, odklenkalo jim je za vselej! Pride pa tudi priložnost, da bomo pometli zadnji prah iz občinskega odbora. Mi hočemo na naši zemlji biti sami gospodarji, ne pa učitelji in par privandranih nemškutarjev. No, kakor sem slišal, je gg. učiteljem ta zmaga tako prišla do živega, da mislita Šmarjeto drug za drugim zapustiti. Nam je tudi prav; za godce smo že poskrbeli, da jima

naredimo zadnjokrat koncert, ali slovensko rečeno, mačjo odhodnico. Vam pa vsem volilcem zakličem: Bog Vas živi! Delujmo skupno, neustrašeno naprej in zmaga mora biti vselej naša! Vsi skupaj pa zakličimo: Bog živi našega državnega poslanca, gospoda Grafenauerja, še mnogo let!

Eden v imenu več volilcev.

Št. Lipš. Da prihaja tudi v našo faro par iztisov „Štajerca“, bi še ne bilo bogve kaj takšnega, saj je vsakemu znano, da se mora človek braniti z vsemi štirimi, če se hoče ubraniti te grde ptujske zalege, ali da se je začela ta grda cunjia zaletavati v našega občę spoštovanega g. župnika, Alojzija Huter, to je pa že več kot nesramnost. No iz tega se pač jasno vidi, kako sovraži „Štajerc“ ves duhovski stan brez izjeme. Kakor piše „Štajerc“ v 16. in v 19. številki, da je hodil g. župnik na sveti večer po agitaciji, je podla laž, če je pa agitiral kedarsibodi v drugem času, mislim, da tebe dopisunček pač ni treba vprašati, kdaj se sme agitirati. Svetujem ti, da pustiš našega g. župnika pri miru, in kakor mu ti kličeš v zadnjem dopisu v „Štajercu“ „roko proč od politike“, tako ti zabičujem jaz „roko proč od duhovnikov“, in kakor častno so pogoreli „ata Fric“ s svojim „kancelparagrafom“ vred, ravno tako bode nakana ogrditi in očrniti g. župnika zadela naravnost tebe, ker župljani poznamo ravno tako dobro našega g. župnika, kakor tebe in tvoje grdo obrekovanje v tvojem umazanem listu. Dopisnik si ne upa povedati svojega imena. Menda ga je res sram, da spada med one pretepače, katerih se sramuje vsak olikan človek. In podpisuje se „dober kristjan“. No, no, dober kristjan, ki napada po časnikih svojega dušnega pastirja! Če imaš še kaj vere v svojem srcu, ne vem, na zunanje jo kažete vi Štajercijanci menda s tem, da zunaj cerkve podpirate zid, kadar se notri opravlja božja služba, in s tem dajete mladim lep vzgled dobrega kristjana. No, pa našim Štajercijancem ni treba kaj posebno v cerkev hoditi, so že preučeni. Zato je rekel star kmet, zagrižen liberalc v krčmi: Bog je nam nebesa obljubil, on jih nam mora dati! To je lepo, kaj ne! Kdo je več kot vi, vi slavni — „pogorelci“! — Za danes dovolj, drugokrat več. —

Faran.

Želinje pri Velikovcu. Časa ni bilo in tudi v „Miru“ ste imeli radi volitve preveč novic, da bi objavili kaj zanimivega od nas. V nedeljo dne 5. majnika popoldne smo tukaj ob zelo veliki udeležbi ljudstva pokopali posesnika gradu Zgornje Trušnje, gospoda Alojza pl. Racesberga. Rajni nam Slovencem ni bil naklonjen, vendar pa bolj pravičen kot marsikateri tukajšnjih nemškutarjev, rojenih Slovencev. Imel je lepo lastnost, da je bil posebno usmiljenega srca do ubogih; če je le mogel, je uslišal vsako prošnjo, in zato ga bodo posebno ubogi težko pogrešali. Pogreba se je udeležilo več plemenitašev, dostojno in spodobno so mu skazale zadnjo čast požarne brambe iz Štriholč, Blata in Malega Št. Vida. Kot svojega velikega dobrotnika in ustanovnika ga je na zadnji poti zelo slovesno počastilo velikovško veteransko društvo. Ker je preveč dolga, je bil dedič gradu g. Maks pl. Pausinger primoran napovedati konkurz. Govori se, da namerava sedaj lepo grajščino licitirati dunajski milijonar in pivovarnar Dreher.

Želinje. V kratkem se bode na stroške velikovškega kapitlja začelo popravljati tukajšnje župnišče in pokopališče. Prav lahko se Želinčanom izpolni želja, ki jo že davno goje, da prihodnji dušni pastirji ne bodo stanovali v Šmarjeti, temveč na Želinjah. Zahvaliti se bodo morali Šmarječani važenberškemu občinskemu odboru, ki v konkurenco za potrebne poprave pri cerkvi in župnišču voli večina le može, ki zmiraj duhovniku in cerkvi nasprotujejo. Tega si po večini dobri šmarješki farani niso zaslužili. Naravnost škandal je to, da komandirajo pri naši občini v cerkvenih zadevah, kakor je volitev konkurenčnega odbora, ravno ljudje, ki ob nedeljah in praznikih nikdar ne gredo v cerkev, se ne postijo in tudi krščanske Velikonoči ne poznajo. V Šmarjeti je dovolj dobrih, vernih mož, ki so zmožni in pripravljani da se volijo v konkurenčni odbor. A občina jih noče voliti iz nasprotstva do duhovnikov. Pa le čajte, hujskači. V sedmih letih vse prav pride. Duhovniki dandanes niso „vanderburši“, ki gredo od hiše do hiše in prosijo za košček kruha. Šmarječani bodo preklinjali vaše ime in vaš spomin.

Važenberg. Volitve so končane in nič več se ne lasajo ljudje po gostilnah in ne pobijajo glažev. Sicer smo propadli, kakor splošno, tako tudi v naši občini. A vendar smo se držali dobro, to nam celo nasprotniki priznajo. Pomislite! Nič

manj kot 15 nabrušenih agitatorjev, raztresenih po celi občini, agitira za Nagela, on je tukajšnji rojak, občinski aparat je v nasprotnih rokah, in vendar dobi Nagele pri volitvah le 145, črni in rdeči pa 184 glasov. Spodobilo bi se, da bi Šternbirt pri nas kar prvi dan porazil oba. Pri ožji volitvi dobi Ellersdorfer 132 glasov, kar je za važenberske razmere prav lepo število. Šternbirt jih s pomočjo socialistov, ki so vsled parole in zveze zanj glasovali, dobi 173. Ako bi socialistom njih vodstvo pustilo proste roke, potem bi drugod in tudi pri nas dobil Ellersdorfer gotovo večino. Torej Šternbirt je izvoljen. „Misli je Nagele“ je rekel neki tukajšnji mož, „da se bode kar s štirimi konji peljal na Dunaj. Karnacija, pa vendar ni šlo! Na grotah sedi, kolesa so namazana z golažem in pivom, spredaj pa pelja Nagele v državni zbor borno kljuse, in še isto so mu kupili socialisti!“ G. Nagele! Stokrat recite socialistom: dank šen! Oni s o v a s vzdignili na konja. Dobro so se pri nas izkazale nekatere vasi, ki so volile Pikša kar enoglasno. Mirno in dostojno so prikorakali naši možje, volili neustrašeno po svojem krščanskem prepričanju in potem spet odšli po svojih opravkih. Čast jim! Pri prihodnjih volitvah, so rekli, da tudi ne ostanejo doma. Četudi je na dan ožje volitve „š e n t j u r s k a o f e r t“ pri Kogelniku kmetom in delavcem, ki so volili „črno“, obljubovala in grozila, da še bodo „ta črni“ za plotom koprive jedli, še vendar naši možje ne bodo radi tega slekli hlač, in ne bodo pljuvali v skledo svoje matere, ki jih je učila ljubiti svoj slovenski materni jezik in drago krščansko vero. Liberalci fortšritlerji! Le pokojni! Kdor visoko leta, nizko pade. —c.

Št. Jurij na Vinogradih. Malošentvski učitelj Jeločnik ni hotel svojega fantka pošiljati h krščanskemu nauku. Okrajnemu šolskemu svetu v Velikovcu je naznanil, da bode otrokav krščanskemu nauku sam poučeval. So mu pa višji gospodje odgovorili, da tako še zdaj ne more biti. Fraj šola še ni upeljana.

Djekše. (Ali je resnica, g. Stuk?) K nam na Djekše pride vsak čas dovolj tujcev! Ampak noben ni tako siten, kakor, če pride kakšen gospodek iz Vovber ali iz Velikovca. Ti ljudje imajo že posebno svojo navado, da namreč radi govorijo o drugih, o sebi pa nič slabega ne vedo. Tako je prišel tudi že znani Stuk na Djekše za svojim opravkom. Ko pa je videl povsod le plakate „volite Ellersdorferja“ misli je: „O ihr Ellersdorfer, wo ist der Weg?“ G. Stuk ali ga nam boste vi oskrbeli? Kaj pa vas brigajo take reči? Ali nam je dozdej pot vaša stranka oskrbovala? Le to vam povemo, da vse izvemo, kaj vi na Djekšah govorite. Ali niste v soboto v Kramerjevi gostilni rekli o „teh črnih“ v družbi občinskega tajnika: „Einem solchen sagt man: „Halte deine Pappen, Schwarzer!“ Da, Stuk, le molčite, ker imate maslo na glavi, in takim ljudem je nevarno hoditi na solnce. G. glavarja pa prosimo še enkrat, da pove svojim podložnim, da na svoje besede pazijo, ker, če bomo prisiljeni, bomo tudi zato skrbeli, da svoje „pappe“ držijo, da jih ne dobijo po njih!

Djekše. Moram Vam poročati, da smo tudi pri ožji volitvi sijajno zmagali — da, še bolj, kakor pri glavni volitvi. Šternbirt je dobil 55 glasov, naš kandidat pa 208. Da so se tudi pri nas zoperpostavne reči godile, se ni čuditi. Posebno naš imenitni „šribar“ se je zopet odlikoval. — Enemu je celo pri mizi volilne komisije listek napisal! Volilni komisar Eberwein je celo rekel, da je volilec tako hotel imeti, namreč, da se mu stari veljavni listek z imenom Ellersdorfer vzame, in drugi z imenom Nagele da. Smejati smo se morali vsi, gotovo pa se ne bode smejal kunštni naš šribar, ker je volilec, v pričo obeh žandarjev in našega župnika izjavil, da on voli Ellersdorferja, da on s tem, kar se je zgodilo ni zadovoljen, da on hoče imeti Ellersdorferja zapisanega. Ko je naš župnik terjal, da se cela reč vzame v protokol, rekel mu je volilni komisar, da se naj po volitvi oglasi. Po volitvi je župnik zopet tisto terjal, ali volilni komisar mu je rekel, da ni za take reči v protokolu mesta. Da celo šribarja je menda potolažil, da naj se ne boji, da se mu nič ne zgodi! Lepo, kaj ne, od komisarja! Da je žandar moral vse si zapisati, da se je vse tudi naznanilo, ni treba omeniti. Bomo že videli, ali so postave le za „te črne“, ne pa tudi za „beline“.

Djekše. B a r o n o v i j u n a k i. Prosim, ne čudite se, če nekaj takega pišem. Res, Weis in Krainer sta junaka (?) v pravem pomenu besede. Dne 19. majnika je prišel Weis s svojo trumo, katero je po gostilnah gonil in napajal, na Djekše. Imel je poseben opravke, menda, kakor vrabeljni pripovedujejo, moral je oskrbeti

„bele zaupnike“ za ožjo volitev. Pri tej priložnosti je tudi ljudi malo farbal. Posebno se je drznil našemu župniku reči, da je nekemu volilcu rekel, da z njim voli, ker drugače bo 5 goldinarjev „štrafa“ plačal. Upal si je reči, da je g. Ellersdorfer pri Slaparju v Grebinju rekel, da ko bode le eno ali dve leti v državnem zboru, bo že zato skrbel, da hlapci ne bodo več imeli plače, kakor 30 goldinarjev. Ko so mu kmetje in naš župnik na jezik stopili, je mislil, da se tako govori. Kaj ne, junak je ta baronov Weis! Bodemo videli, ali za njega tudi postava velja, ali ne? — Če je revna žena iz št. Petra zavoljo svoje besede morala 100 K globe plačati, smo radovedni, koliko več bo plačal omikani (?) baronov Weis, ki se celo z učitelji hoče bratiti, čeravno za njega ne marajo. In, da, še enega junaka sem omenil, namreč baronovega gozdarja Krainerja! Ta je bil ud volilne komisije. To človeče je tako daleč šlo, da je hotelo celo našega vrlega zaupnega moža Pečarnika, ki je bil od enega volilca naprošen, da mu Pikša napiše, pregovoriti, da naj mu Nagelna napiše. In ko mu je to naš župnik v gostilni rekel, misli je, da je to mogel tudi „v špasu reči“. No, to je imenitno, to je junaško, kaj ne?! Radovedni smo, kaj bo slavna c. kr. sodnija rekla. — Seveda se je vse naznanilo.

Vovbre. Gospodu Weisu v spominsko knjigo. Vi ste tedaj po ožji volitvi veliko veselje imeli, da je Nagele tri „ainzarje“, namreč 111 glasov dobil! Vi ste imeniten človek! Zakaj pa ne poveste, na kak način jih je dobil? Glejte, na Djekšah je pa dobil dva „finfarja“. — In veste kdo mu je pomagal, da je tako sijajno Nagele „zmagal“? Vi, slavni Weis, z vašimi trditvami in neumnim govorjenjem. „Če ne bo Nagele izvoljen, Djekšarji ceste ne dobijo, dr. Metnic ne bo za njo govoril in je priporočal...“ tako ste govorili, in ravno s tem ste Nagelnu več škodili, kakor pomagali. Poslanec je za vse davkoplačevalce! Da bi pa davkoplačevalci svoje prepričanje prodali, da bi potrebno reč dosegli, kakor ste vi, Weis, in vaši pristaši uvajajni, tega pri „teh črnih“ volilcih ne doživite. Če ne bo eden skrbel — bomo že druge dobili! Pa hajl Weis!

Vovbre. W e i s j e k m e t. Tako on sam trdi — on pravi, da je to v njegovem programu. Potem je „gotovo“ gola resnica! Seveda, saj ima on zato dovolj dokazov! Danes omenimo le enega. V Sredini se je porabilo nekaj sušic, da se ogradi cesta. Baronovi gospodki pa so tako za „paure uneti“, da so celo reč naznanili, zakaj zgodila se je „velika“ škoda in hudodelniki so pauri — občina na Djekšah. Kaj ne, Weis, celo občino tako očrniti, to se pravi, za paure skrbeti — to imate v programu. Sram vas bodi!

Iz Spodnjih Trušenj. Volitve v naši vovberški občini so za nas, česar nismo pričakovali, neugodno izpadle, kar je posebno sramotno za rōjstno občino našega kandidata. Njegov oče je bil ugleden in spoštovan kmet Pod Lipo, kakih 800 metrov od vovberške farne cerkve, občinski odbornik in je veliko še zdaj živih, ki so od njega prejeli dobrote, ali zdaj namesto hvaležnosti, kakor je navadno, pa njegovega sina zametujejo in na najgrši način obrekujejo. Pri prvotni volitvi, dne 14. majnika, ko je bil izid volitve razglašen, da so za 8 glasov v manjšini, so kar od same jeze noreli, in drug družega zmerjali, da se je premalo lagal pri agitaciji. In glej ga spaka, sklenili so, da jih gre več skupno na agitacijo, ne posamezno, češ, če eden premalo zna lagati, naj drugi ali tretji nadomesti. In na binkoštni ponedeljek pridejo, kar ni častno, ampak sramotno, sam gospod župan, en zaupen mož in najmlajši občinski odbornik proti Dobu, obiskajoč grede vse bajte. Glasove so beračili in so bili tako nadležni, kakor cigani, da so jim morali nekateri zavoljo pokoja obljubiti, kar so hoteli, da so se jih iznebili. „Črni“ zavednih kmetov so se izognili in tudi pri drugih so le malo opravili. V št. Martinu jo kar mahnejo v Brenčičevo gostilno. Tam dobijo kakih pet hlapcev in drvarjev. A to je premalo, hajd na dom po ljudi in kmalu je bila precejšnja družba. Na najgrši način so blatili našega kandidata, udrihali po duhovnikih in cerkvenih obredih, da je bilo groza. Golaža in pijače je bilo, da je od mize teklo. Pa da bi bil vsaj mladi odbornik obdržal zase svojo modrost, katere ima sicer silno malo, kolikor se je iz lažnjih časnikov naučil, kakor se je sam izrazil, pa nikar da bi naše še poštene hlapce in dninarje pohujševal. Če ste pa vi, gospod najmlajši odbornik, res tako modri, boste tudi gotovo vedeli, da se brez dovoljenja ne sme po tujem gozdu pasti, posebno ovac ne, in bi vam svetoval, da drugokrat namesto da greste glasove beračiti, rajši pogledat za vašimi

pastirji. Kar se pa tiče sramotenja naše vere, se bomo drugokrat pri sodnji zgovorili. Za vaše nesramne besede imamo dokazov zadosti.

E den „teh najbolj črnih.“

Iz Rude. Gospodu Juriju Jobu v p o j a s n i l o. Zaradi članka iz velikovške okolice v 11. številki „Mira“ sumniči dotični gospod naju, toda po krivici. Izjavljava, da lahko priseže, da s tem dopisom nisva bila niti v najmanjši dotiki, temmanj pa, da sva midva pisala. Dokler on od te trditve ne odstopi, ga imenujeva pred celim svetom lažnika in hinavca.

J a n e z i n F r a n c e M a u c h l e r, posestnikova sinova v Št. Martinu.

Iz Podjunske doline. Nasprotniki vrlega našega poslanca Grafenauerja na svojih zborovanjih v svoji onemogli jezi in vsej nizkosti svojega mišljenja niso imeli družega kakor sramotiti odličnega moža. Obrekovali so ga in slepili ljudstvo, češ, kaj boste takega poslanca volili, ki ima samo eno kozo. Med temi se je tudi seveda moral širokoustiti neslani učitelj Martinjak iz Medgorij. Naj bi ta rajši plačal svoje dolgove, in mislim, če bi on dobil kakšno kozo v dar, bi jo rad sprejel, da se obvaruje nadaljnih neprijetnosti od različnih upnikov. Dobro se je odrezal takšnim podležem na dan volitve neki naš somišljenik na tako zasramovanje, češ, zdaj ko je Grafenauer izvoljen, ponudim se jaz za kočijaža kozje kočije, da ga peljem na Dunaj v državni zbor. In temu je seveda zopet prijazno povabljen tudi Tašek p. d. Križnik iz Nohlič kot poseben častilec one znamenite kozje. Naj se kar vsede na voziček, in če se bo prepočasno vozilo, mu je dovoljeno, pocukati kozo za rep, da se bo voziček prej pripeljal na Dunaj, kjer naj gre Tašek s kozo vred v hlev, saj kjer je koza, naj bo tudi — kozel!

Za zgradbo cerkve v Sočrgi v Istri so darovali iz K o r o š k e g a: Hranilnica in posojilnica v Št. Jakobu v Rožu 100 K; J. Vidovec knjškof. kanc. 20 K; Vid Buchvald cerkv. ključar v Št. Danijelu, V. Poljanec, J. Vintar žup. po 10 K; M. Eker na Zilji, J. Traven po 6 K; J. Lučovnik, N. Pražun, J. Hojnik, A. Aplen, N. Zanier po 5 K; J. Nagel, F. Uranšek, L. Vorlič, J. Uranič, F. Rosman, H. Ungerer po 3 K; J. Kindlman 3/20 K; R. Kozak 2 K; J. Rokič, J. Trunk, F. Karničnik po 1 K. Bog povrni stotero!

A. J. Budin
duhovnik.

Ponovljena prošnja!

Slovenci! Danes, 27. majnika smo pričeli z delom pri naši „Narodni in gospodinjiski šoli“. Visok mlaj, zasajen na stavbnem prostoru, naznanja z vihrajočo trobojnico, da nova šola hoče biti braniteljica in trdna opora narodu slovenskemu — kot taka pa menim, da zasluži našo vsestransko podporo. Zato rojaki, ne zamerite zopetne prošnje in še prispevajte tako dolgo, dokler ne bodo pokriti vsi stavbni stroški.

Matej Ražun
župnik.

Društveno gibanje.

Vabilo na XLIII. redni občni zbor „Slovenske Matice“ v sredo dne 20. velikega travna 1907. l. ob šestih popoldne v Ljubljani v veliki dvorani „Mestnega doma“. Vrsta razpravam: 1. Predsednikov ogovor. 2. Letno poročilo tajnikovo za dobo od 30. malega travna 1906. do 15. velikega travna 1907. l. 3. Poročilo blagajnikovo o računskem sklepu za leto 1906. 4. Volitev treh računskih presojevalcev (§ 9. lit. a društ. pravil). 5. Poročilo blagajnikovo o proračunu za leto 1907. 6. Dopolnilna volitev društvenega odbora. Po § 12. al. 5. društvenih pravil izstopijo letos iz odbora gospodje: dr. Fr. Detela, dr. A. Gregorčič, Fr. Hubad, L. Pintar, dr. L. Požar, A. Senekovič, J. Sušnik, J. Šubic, dr. A. Ušeničnik in Fr. Wiesthaler. Poleg teh bo obč. zboru izvoliti namesto izstopivših odbornikov dr. J. Stareta, in dr. V. Šmida še dvoje novih odbornikov, za dobo štirih oziroma dveh let. V odboru pa še ostanejo gg.: A. Bartel, J. Dimnik, Fr. Finžgar, E. Gangel, Fr. Govekar, P. Grasselli, J. Majciger, Fr. Milčinski, dr. M. Murko, dr. M. Opeka, M. Pleteršnik, dr. J. Šket, L. Svetec, A. Trstenjak, ing. J. Turk, J. Vilhar in V. Zupančič. Vsaj 20 odbornikov mora praviloma bivati v Ljubljani, izstopivši smejo biti zopet izvoljeni. Pri volitvi treh računskih presojevalcev in pri volitvi

odbornikov se vštetajo tudi lastnoročno podpisani volilni listki nenavzočih društvenikov. 7. Posamezni nasveti in predlogi.

Izobrazevalno društvo „Rožek“, priredi dne 2. junija ob 4. uri popoldne shod pri Lesjaku na Pečnici. Spored: razni govori, igra: „Lokavi snubač“, skijoptične podobe, tamburanje. K obilni udeležbi vabi

odbor.

Dopisi.

Pesem o izgubljenem mandatu.

Pojejo jo M i k l a v č e v a t e j vsak večer na kolenih pred posteljo, predno gredo spat, in jo bodo peli do 15. junija. Odpustek za to „mesečnico“ so že dobili dne 14. majnika. Zadnje dve vrstici vsake kitice ponavlja vseh 48 glasov, ki so jih dobili atej na dan volitev v svoji lastni hiši.

Napev: „Jaz sem pa revček fajfco zgubu . . .“

Jaz sem pa revček mandatek zgubil,
Kje bom nek' zdaj en'ga druž'ga dobil?
Bab'ca posod' mi tvoj'ga,
Saj več v Šentvidu ne nucaš ga!

Jaz bi ti ga že posodila,
Pa b' ga nikol več nazaj ne dobila:
Ti b' se premalo brigal zanj,
Al' c'lo napravil ključavnico nanj.

Grasselnu se je duša zgubila,
Najbrž se j' v kak'ga pujska zarila,
Krassnigg bo moral v špekhamro sest,
S Pepčkom vred ričet brez kloy jest.

Kol'ko pri meni je frajpira steklo,
Kol'ko prešičkov, teličkov se speklo,
Kol'ko požrl mi je ptujski capin,
Kol'ko prelepih stotakov je — hin!

In to vse skup ni nič pomagalo;
Mene in nje je na dilco djalo.
Konj se še nikdar ni izlegel iz buč,
Oh, moj precartan mandatek je — fuč!

Iz Ukev. Živo nam je še v spominu, ko je okrajni šolski svet, na čelu mu slavni okrajni glavar Hans Šuster v Beljaku, razpustil krajni šolski svet v Ukvah. Šuster je utemeljeval to odredbo s tem, da udje krajnega šolskega sveta niso zmožni za izpolnjevanje svojih dolžnosti in da so sovražni šoli (šulfeindlih.) Kot dokaze je ta mož navedel, da je krajni šolski svet svoj delokrog prekoračil s tem, ker je zahteval od okrajnega glavarstva v Beljaku pojasnilo, zakaj župan Franc Ehrlich od svojih dveh hiš samo 7 K 60 bel. direktnega davka plača; ker se je za plačevanje šolskih doklad brigal in ker je od Franca Janaha zemljišče za prostor za novo šolo kupil, akoravno je vedel, da je prostor za zidanje šole in farovža že pred dvema leti občina kupila. Nadalje je Šuster obdolžil krajni šolski svet, da je ta s tem, da je sklical vse gospodarje šolske občine na posvetovanje v zadevi zidanja nove šole, in ker so ti davkoplačevalci sklenili, da se učiteljevo stanovanje v stari šoli popravi — šoli sovražen in da je s tem nastopil proti zidanju nove šole. — Kako je ta mož z okrajnim šolskim svetom v zadevi reševanja šolskih zamud postopal in kako je potem to stvar pri razpustu krajnega šolskega sveta v uporabil — omenimo pripodnjič. Plačevanje davka od strani župana Ehrlicha smo popisali v št. 17. „Mira“ na strani 120, pripomnimo samo, da je Ehrlich s tem tudi šolo samo kot davkoplačevalko oškodoval in da je bil krajni šolski svet iz tega vzroka dolžan pojasnilo zahtevati. O zadevi šolskih doklad je Šuster z odlokom od 3./7. 1905 št. 16077 in 25./8. 1905 št. 3088 krajnemu šolskemu svetu zaukazal, da mu krajni šolski svet predloži izkaz, iz katerega je razvidno, kateri posamezni davkoplačevalci bi imeli k zidanju nove šole prispevati. Tema naloga je krajni šolski svet s tem ustregel, da je predložil Šusterju izkaz davkoplačevalcev šolske občine Ukve in od posameznikoy leta 1904/5 plačanih direktnih davkov. Zahtevi Šusterja, da krajni šolski svet izkaže, kateri davkoplačevalci šolske občine Ukve so zelo potrebni in kateri niso potrebni — krajni šolski svet ni mogel ustreči, kajti Šuster je delil od države Ukljanom po povodnji podarjeno podporo skrivno in sicer tudi takim, kateri niso bili potrebni in ki niso potrebnim gospodarjem oziroma davkoplačevalcem primerne škode imeli — torej krajni šolski svet ni vedel, kdo je potreben in kdo ni potreben. — Vedel je sicer za razdelitev župan Ehrlich, od katerega pa Šuster

izkazov ni zahteval, ker se je bal, da bi ne bil Ehrlichu s tem nasprotnikov na vrat obesil, za kar so se mu samo udje krajnega šolskega sveta primerni zdeli; le ti pa so bili previdni zadosti, da od Šusterja podpiranih sleparjev niso na svojo škodo v varstvo jemali.

Z vlogo št. 3. je krajni šolski svet dne 16. prosinca 1906 okrajni šolski svet obvestil, da občinsko predstojništvo krajnemu šolskemu svetu za zadnje četrt leta 1905 še ni šolskih doklad izplačalo, in prosil za nadaljno odredbo. Šuster ni nič ukrenil; ker pa je župan Ehrlich Šusterju naznanil, da mu davkarija v Trbižu dne 20. prosinca 1906 o sprejetih občinskih dokladah za občino Ukve za leto 1905 še ni obračuna poslala, je krajni šolski svet na podlagi županove izjave prosil davkarijo, da pošlje obračun občini, da more občina potem šolski denar načelniku kraj. šols. sveta izplačevati. Če je torej kraj. šols. svet konec prosinca 1906 se za njemu že 1. oktobra 1905 pripadajoči denar brigal, je to v smislu Šusterja nepravilno ravnal.

V zadevi nakupovanja zemljišča za zidanje nove šole konštatiramo, da je postopanje okrajnega glavarja Šusterja in župana Franca Ehrlicha v Ukvah barbarsko.

Prej ko je okrajni šolski svet v zidanju nove šole kaj vedel, je že župan za prostor od Franca Janaha zemljišče kupil.

Dne 28. marca 1905. je bil okrajni glavar Šuster s svojimi uradniki in izvedenci v Ukvah v zadevi zidanja nove šole in je pripoznal zgoraj omenjeno zemljišče za zidanje šole popolnoma pripravno.

Ker pa je župan Ehrlich Francu Janahu pri nakupovanju zemljišča obljubil, da mu bo zato, ker da Janah zemljišče ceneje — pri odškodnini po povodnji nadomestil, ni hotel Janah prodane zemlje Ehrlichu odstopiti, kajti Ehrlich je obljubo snedel, in Janah ni prišel pri delitvi podpore do svoje odškodnine.

Gospod Šuster je na to od krajnega šols. sveta zahteval, da mora posredovati, da Janah zemljišče Ehrlichu odstopi.

Prizadevanje krajnega šolskega sveta v ti zadevi je bilo brezuspešno; kajti Janah se je držal svoje pogodbe.

Ker pa je okrajni glavar Šuster le pritiskal na krajni šolski svet, se je načelnik krajnega šolskega sveta Errath peljal pred okrajnega glavarja, ki je trdil, da je zidanje nove šole odvisno od omenjenega zemljišča in da tudi deželna vlada ne da poprej podpore za zidanje šole, dokler ni prostor za zidanje šole zagotovljen. Errath mu je nato rekel, da on preskrbi še tisti dan prostor za šolo. Šuster je bil s tem zadovoljen in je poslal z Errathom svojega inženirja, da prostor za novo šolo odmeri. Errath je nato v sporazumu z od občinskega predstojništva poslanim občinskim svetovalcem Janezom Kandutom p. d. Pavličem prostor za zidanje šole od Jonaha kupil, kupno pogodbo pa predložil Šusterju v potrdilo; leta je to kupčijo zopet zavrgel in zahteval, da mora Errath tudi prostor za zidanje farovža preskrbeti. Župan Ehrlich pa se je izrekel, da šola ne bo zidana, kajti prej je potreba farovž zidati. To Ehrlichovo izjavo je krajni šolski svet Šusterju naznanil s pripombo, da se v Ukvah vest širi, da zidanje šole ni potrebno. Šuster nato še odgovoril ni, ampak je delal krajnemu šolskemu svetu povsod zapreke in mu še zabranil izvršitev načrtov in proračunov, da kraj. šol. svet še ni mogel prositi pri deželnem odboru podpore in je bil nazadnje primoran za zidanje šole iz v „Miru“ omenjenih vzrokov podat. — (Konec prih.)

Politični pregled.

Državni zbor se snide, kakor poročajo listi, dne 12. junija. — Prestolni govor prebere cesar v soboto, dne 15. junija v cesarskem dvorcu.

Izid ožjih volitev v slovenskih deželah. V Ljubljani je izvoljen župan Ivan Hribar (naprednjak) proti Ivanu Kregarju (S. L. S.); na Štajarskem: Vinko Jezovnik (narodna stranka) proti Robiču (kmetska zveza); dr. Benkovič (kmetska zveza) proti Rošu (narodna stranka). Na Gorishkem: Štrekelj (naprednjak) proti Laharnarju (kršč. soc.). V Trstu trije italijanski socialisti; kamoristična stranka se ni udeležila volitev. V Istri, kjer je bil dr. Laginja v dveh okrajih v ožji volitvi, sta v obeh okrajih zmagala Italijana.

Jugoslovani v državnem zboru. Dr. Šusteršič je v „Slovincu“ z dne 25. majnika priobčil članek, v katerem poziva slovenske in hrvatske poslance na združitev v skupni klub.

Med drugim pravi: „Združimo se s politično sorodnimi slovanskimi in hrvatskimi poslanci v razmeroma močen klub. . . . V sled močnega oslavljenja drugih narodnih strank po socijalni demokraciji postane hrvatsko-slovenska delegacija eden najvažnejših parlamentarnih faktorjev. . . . Treba je najtesnejšega združenja narodno in politično sorodnih elementov v enotno parlamentarno stranko; ta pa mora zopet iskati korporacije z narodno ali politično manj sorodnimi strankami. Med poslednjimi menim predvsem slovanske stranke, pa tudi politično sorodne neslovanske stranke, pred vsem nemške krščanske socialce in konservativce.“

Nova državna zbornica bo imela precej drugo lice od stare. Izvoljenih je do sedaj: Slovencev pristašev krščanskih strank 18 (prej 11), naprednjaki 5 (4), Hrvati 12 (10), Srbi 2 (2). — Čehi: Mladočehi 22 (47), Staročehi 6 (3), češki agrarci 33 (5), narodni socialci 10 (8), realisti 2 (0), katoliška stranka 19 (2). — Poljaki: konservativci 15, poljski demokrati 13, ljudska stranka 12, Malorusi 13. Kei se vrše v Galiciji še ožje volitve, je število Poljakov in Malorusov še negotovo. Nemci: krščanski socialci 83 (26), katoliški konservativci 13 (30), ljudska stranka 23 (45), napredna stranka 21 (30), vsenemci (Wolfovci) 13 (10), Schönerjanci 4 (15), agrarci 18 (9), radikalec 1 (0). — Italijani: kršč. socialci 10 (6), liberalci 4 (12). — Rumuni 5 (4). — Socialni demokrati: češki 25 (2), poljski 4 (1), nemški 48 (8), italijanski 5 (0), rumunski 1 (0). — Zionisti (židje) 2 (0) — Svoboden socialist 1 (0).

Zopet izvoljeni stari znamenitejši parlamentarci. Čehi: Ministra Fořt (v dveh okrajih) in Pacak, dr. Žaček (bivši podpredsednik zbornice), dr. Kaftan, dr. Kramář, dr. Stransky, dr. Baxa, Fresl, Klofač, dr. Stojan, grof Sternberg. — Poljaki: David Abrahamovicz, vitez Bilinski, grof Dzieduszycky, vitez Korytowski (finančni minister), Malachowski. Nemci: Ministra Prade in Derschatta, dr. Hofmann - Wellenhof, Dobernig, dr. Chiari, dr. Sylvester, dr. Funke, dr. Lecher, Wolf, Iro, Malik, dr. Lueger, princ Liechtenstein, dr. Gessmann, dr. Pattai, dr. Ebenhoch, dr. Fuchs, baron Morsey. Socialni demokrati: dr. Adler, dr. Ellenbogen, Pernersdorfer, Schuhmeier, Seitz, Resel.

Izvoljeni niso več. Slovenci: dr. Ferjančič, dr. Tavčar, Robič. Čehi: Březnovsky, dr. Klumpař, princ Schwarzenberg. Nemci: minister dr. Marchet, dr. Löcker (poročevalec o volilni reformi), dr. Stürgkh, Wastian, dr. Grabmayer, dr. Kathrein, dr. Tollinger, Treunfels, dr. Baernreither, Hauck, dr. Schalk, Schönerer, Stein, grof Vetter (predsednik stare zbornice), Menger. Italijani: dr. Hortis, Mauroner, Mazona. Socialni demokrat: Daszynski.

Gospodarske stvari.

V dosego primerne rodovitnosti in da se odvrtačajo drevesne bolezni, se na gnojenje sadovnjakov ne sme nikdar pozabiti. Kakor je pri živalih poleg snage dobra tečna hrana poglavito sredstvo zoper mrčes in bolezni, tako velja isto in v enaki meri tudi za drevesa in rastline sploh.

Izkušnja uči, da sadno drevo tem lepši sad prinaša in tem obilneje rodi in toliko večjo odpornost kaže tudi proti raznovrstnim škodljivcem, čim bolj se mu gnoji. Zato je potrebno sadnemu drevju gnojiti, ker je potem tudi obroditev obilnejša.

Za gnojenje sadnemu drevju rabimo lahko trdna in tekoča gnojila, v potrebi tudi umetna gnojila. Z gnojnic s pridom gnojimo zlasti blizu domačije se nahajajoče sadovnjake.

Od doma pridelanih gnojil hodijo v poštev: 1. Hlevski gnoj, ki se v preperilem stanu poklada drevju, 1 do 1½ met. stota k odraslemu drevesu.

2. Mešanec, če primanjkuje hlevskega gnoja, 1½ do 2 met. stota za veliko drevo.

3. Tekoči gnoj, kakor gnojnica in stranišni gnoj, pomešan z lesnim pepelom, 15 do 20 velikih škropilnic k vsakemu drevesu.

Če se pa taka gnojila pri gospodarstvu popolnoma pogrešajo, se morejo rabiti umetna gnojila, in sicer:

1. za hektar, t. j. skoraj 2 oralna zveznega sadovnjaka:

a) od težko razkrojnih gnojil, ki se rabijo jeseni: 400 do 500 kg kajnita, 600 kg To-

masove žlindre in 200 do 300 kg žveplenokislega amoniaka;

b) od lahko razkrojnih, hitro učinkujočih umetnih gnojil: 200 kg žveplenokislega kalija, 400 kg 16 odstotnega superfosfata in 200 do 300 kg žveplenokislega amoniaka.

2. Za odraslo drevo, pokrivajoče 20 do 25 kvadratnih metrov sveta:

a) od težko razkrojnih, jeseni porabnih umetnih gnojil: 1½ kg kajnita, 2 kg Tomasove žlindre in 1 kg žveplenokislega amoniaka;

b) od hitro vplivajočih umetnih gnojil: ½ do 2 kg žveplenokislega kalija, 1—1½ kg 16 odstotnega superfosfata in 1 do 1½ kg žveplenokislega amoniaka.

Z ozirom na čas gnojitve je pripomniti, da je trdna gnojila, kakor hlevski gnoj, mešanec in težko razkrojna umetna gnojila najbolje jeseni spraviti pod zemljo, dočim se tekoči gnoj lahko drevju priliva jeseni kakor tudi spomladi do junija. Od julija meseca pa naj se drevju več ne gnoji, da more les dobro dozoreti.

Glede načina, kako je gnojiti, bodi povedano, da naj se po starejših, že zveznih sadovnjakih hlevski gnoj v navedeni množini povrhu potrosi in jeseni podorje, v strmih legah pa podkoplje.

Spomladi potem se nasejejo rastline za zeleno klajo, pomešane s travnim semenom, iz katerega sčasom zraste lepša ruša, kakor je bila poprej. To rahljanje in zračenje zemlje in pa izdatna gnojitve stori, da ves sadovnjak nanovo oživi.

Posamezna večja drevesa pa gnojimo s trdnimi in umetnimi gnojili tako, da okrog drevesa pod zunanji vejami izkopljemo jarek, 1 meter širok in 20 do 25 cm globok. V ta jarek nasujemo potem gnoja, pa ga zopet zasujemo s prstjo in pokrijemo z na stran položenimi važami. — Če imamo gnojiti drevesa izpod 10 let, podkopljemo gnoj v izdatni množini pod drevesnim kolobarjem. Tekoči gnoj se o mokrotnem vremenu (drugače pa zredčen) kar po zrahljanem drevesnem kolobarju polije v zadostni množini (3 zalivače in več). Večjim drevesom se napravijo pod zunanjo krono 30 cm globoke in prav tako široke jame, 1 meter vsaksebi v kolobarju okrog debla. V to svrhu se z lopato odreže važa na treh straneh in se potem prevrže na četrto, neodsekano stran; pri velikih starih drevesih naredimo dva kolobarja takih jam. V te luknje vržemo po možnosti malo lopato lesnega pepela, potem vlijemo vanje gnojnice in jih zopet z važo pokrijemo. Pri vseh teh načinih gnojitve ostane trata okoli drevja nepoškodovana.

Da ostanejo drevesa krepka, kar jih ojači tudi glede odpornosti napram škodljivim vplivom, zato naj se gnojitve ponovi vsaka štiri leta. —

Dostikrat je slišati izgovor: „Za taka dela v sadovnjakih nedostaja časa.“ Ali to ni zmerom resnično. Često ni pozimi in v prvi pomladi nič nujnega opravila pri gospodarstvu. Ta čas naj se porabi za navedena, zelo nujna in potrebna dela pri našem sadnem drevju. Če prebijemo vsak dan le nekoliko toplejših poldanskih ur v sadovnjakih, zmagamo delo, drevesa pa nam bodo trud dobro plačala.

„Kmetovalec“.

Razne stvari.

Mrtveca so našli čez 500 let. V Benetkah so našli pri popraviljanju cerkve dei Frari popolnoma ohranjeno truplo generala republike Pavla Savella, ki je umrl leta 1405. v Padovi pri obleganju mesta pri Kararezih. Obleka mrtveca je prav dobro ohranjena. Najdba je historično velikega pomena.

Iz živalstva. Neki angleški zdravnik, ki je dlje časa bival v Indiji, kjer se je mnogo zanimal z udomačenjem opic, pripoveduje o neki taki opici nastopno: Postaviti sem hotel na skušnjo zvitost svoje najpametnejše opice, zato sem jej dal nekega dne steklenico, v katero sem vrgel komad sladkorja. Zelo zanimivo in smešno je bilo gledati opico, kako so je mučila na vse možne načine, da bi dosegla sladkor. Toda vse zastonj! Uvidevši končno, da jej ves trud nič ne pomaga, pusti opica steklenico ter prične skakati po sobi. No, pri tem se jej je zgodila nesreča, da je vrgla z mize steklenico s kuhanim sadjem. Steklenica se je razbila na kosce in sadje se je sesulo na pod. V prvi hip se je opica prestrašila, ali hitro jej je v njen razum dal idejo, skoči k oni steklenici, v kateri je sladkor in jo vrže ob tla. Tako je pametna opica prišla do sladkorja.

Dobra tolažba. Stara klepetulja je neprestano mučila svojega izpovednika z vprašanjem, bode li zveličana ali ne. Duhovnik jo je izkušal

pomiriti, a vse zastonj. Končno se je naveličal nadležnega izpraševanja in, da se je iznebi, jej reče: „Odpri usta“, kar jej je bilo jako lahko, saj je imela dobro vajo v tem. Ženica odpre usta, izpovednik jo pogleda in vesel reče: „Mati, ne bojte se, prav gotovo ne pridete v pekel.“ Lica starke so zažarela veselja, a svoje narave ni mogla zatajiti. Zato radovedno vpraša, kako to gospod ve. Temu je bilo dovolj in se naglo odreže: „V peklu je jok in škripanje z zobmi, vi pa nimate zob, torej Vas tam ne bogo mogli rabiti.“

Danska država, v kateri vladajo poljedelci. Ta država je ena izmed najbogatejših in najsrečnejših držav v Evropi. Tam se vsak poljedelec nauči najpoprej dobro brati, pisati in računati; potem hodi v poljedelsko (kmetijsko) šolo in ko tu izvrši svoje nauke, se vrne na svoj dom, da dela na svojem posestvu. Danska ima nebroj poljedelskih šol in vse so dobro urejene in izvrstno preskrbljene. Vsako leto pride iz teh šol nad 3000 izučeni poljedelskih delavcev. Posestva se obdelujejo po pravilih umnega gospodarstva. Ti poljedelci so najvplivnejše osebe v državi in tvorijo večino v državnem zboru, kjer sklepajo zakone v prid delavstva in poljedelstva.

Živa zakopana. V Sarbazanu na Francoskem so nedavno pokopali 30letno kmetico Es-soubet, misleč, da je mrtva. Dan po pokopu je bil na pokopališču neki kmet, ki je čul iz groba stokanje in vpitje. Hitel je takoj nato k županu in mu to naznanil. Hiteli so, kolikor so mogli, z odkopavanjem, a našli so ubogo ženo že nezavestno, vendar je srce še utripalo. Prišla je še k sebi, a takoj ji je bruhnila iz ust kri in par trenutkov pozneje je v resnici umrla. Pokrov krste je v groznem položaju ves razbila.

Brat prevaral in poročil sestro. Na Ruskem je umrl židinj Esteri Schlachter mož, zato je prodala hišo in se preselila v Ameriko, kjer se je nastanila v New Yorku. Od tam je pisala svojcem, naj jej pošljejo starejšega brata, ker ima obilo dela. Brat je prišel in vidoč, da se sestri dobro godi, začel jej je prav po židovskem načinu praviti, da on ni njen pravi brat, ampak da je le posinovljenec njenih staršev, o čemer jo je tudi overil. Nekaj dni pozneje jo zasnubi in kmalu potem sta bila mož in žena. Brat-soprog pa je začel krvavo prisluženje premoženje svoje sestre-žene lahko misliti, prodal ji iz hiše vse, kar je mogel, in nekega dne brez sledu izginil, pustivši ženo v revščini. Schlachter se je tedaj informirala doma, kaj je pravzaprav z njenim možem in dognali so, da je bil pravi njen rodni brat, Newyorška policija marljivo zasleduje brezvestnega goljufa.

Kako nabirajo Čehi za svojo „Šolsko Matico.“ Češki narod je v svoji rodoljubnosti nenavadno iznajdljiv. Vsi računski listi po gostilnah imajo na sebi prilepljene narodne kolke, ki jih morajo gostje z ostalim računom plačevati. V neki gostilni so porabili takih listkov od 1. julija do 20. septembra minulega leta 2100. — Istotako prilepljajo češki zdravniki narodni kolek na recepte. Tudi neko sredstvo za čiščenje zob (Thynolin) so obrnili v korist Š. M. Sedaj se dela celo na to, da se bo uvedlo prilepljanje kolka na hranilnične knjige.

Izjava.

Cenjeni gospod urednik!

Z ozirom na dopis „Iz žineške okolice“ v 23. številki cenjenega „Mira“ z dne 24. maja t. l. izjavlja podpisani, da ni v nikakem sorodstvu z v tem dopisu omenjenim visokošolcem Henrikom Legatom in da ga niti ne pozna. Gotovo pa je ta edini izmed številnih rodbin s tem imenom, ki se je izneveril svojemu narodu, pljunil slovenski svoji materi v obraz ter šel iz sebičnosti in ne iz prepričanja hlapčevat nasprotnikom. Sram ga bodi!

Vekoslav Legat

vodja tiskarne družbe sv. Mohorja v Celovcu.

NA PRODAJ JE

Hiša

pri cerkvi, z gospodarskimi poslopi in celim posestvom, 10 oralov sveta.

Natačnejše pogoje pove

LORENC WRISNEGER.

Radišče, p. Žrelec.

Pod merodajnim varstvom.

V nobenem drugem času niso iznašli in izdelovali toliko „lekov“, nego dandanes. Če se ozremo v inseratni del kakega velikega dnevnika, bi skoro verjeli, da je napolnila rajsko doba in da se z največjo lahkoto lahko odpravi vsako trpljenje, slabost in bolezen, vsaka bolezen in bolečina, vsaka pomanjkljivost in vsaka hiba. Vsi huđi smrtni sovražniki človeštva: jetika, protin, revmatizem itd., da so znane stvari in oni, ki se še dandanes muči s temi

zli, da je nazadnjak, ki ne ve, kaj se godi okoli njega. Žal, da je pri vseh teh gorostasnih prenovilnih poizkusih precej precej boljša nego znanje in tako se moramo s preje navedenimi smrtnimi sovražniki človeškega rodu ukvarjati naprej. Hvaležno pa moramo priznati, da je na zdravstveno-tehniškem in zdravstveno-fiziškem polju največji čas ustvaril marsikaj izbornega in zlasti v področju prehrane dojenčev so za vse one slučaje, kadar ni materinega mleka, iznašli izdelke s prav izvrstnimi učinki. Kufeke-jeva moka n. pr. je tak izdelek, ki jo, kadar ni mate-

rinega mleka, dodeljemo kravjemu mleku in ki je v taki spojini živilo, ki dojenje izborna prehranja, ki je zbratnilno sredstvo proti črevesnim katarjem, driski itd. in ki s svojimi, materinemu mleku prav zelo podobnimi lastnostmi tvoritev mišic in okrepitev kosti izredno pospešuje. Kufeke-jeva otroška moka je tudi zdravim otrokom prav priljubljeno zdravilo in bi je ne smelo manjkati nikjer pri otrokih. Nje nizko ceno naj poudarimo še posebej.

Vabilo.

„Hranilnica in posojilnica“ na Suhi ima svoj

letni občni zbor

na kvaterno nedeljo to je dne 26. maja 1907 ob 3 uri popoldne v Hranilnični pisarni s sledečim sporedom:

1. Računsko poročilo in odobrenje računskega zaključka.

2. Razdelitev čistega dobička.

3. Volitev odbora.

4. Razni nasveti,

K obilni udeležbi se vabijo vsi zadružniki.

Častna izjava.

Podpisani obžalujejo, da so v vlogi na c. kr. okrajno glavarstvo Velikovec z dne 9. III. 1907 brez vsakega povoda dolžili g. Franca Č e b u l a, občinskega tajnika v Globasnici, raznih nečastnih dejanj.

Ob jednom izjavljajo javno, da mu glede njegovega uradovanja ne morejo ničesar nečastnega predbacivati.

Dobrlavas, dne 17. majnika 1907.

Simon M o t s c h n i g pd. Kuhar,

Josip K r a i n z pd. Matajdel,

Valentin J a m e r pd. Jamer, Tomaž Mekjak pd. Mekjak, vsi štirje v Malivasi.

Simon W u t t e pd. Jartelj,

Matevž R i e p l pd. Močnik, oba v Štebnju,

Ignac K r a i g e r pd. Fišter,

Valentin L o g a r pd. Šmidl, oba v Globasnici,

Filip U r a n š e k pd. Travnik,

Janez W r i z (Bric) pd. Cidej, oba v Podjuni.

Andrej P e č n i k pd. Pečnik Slovenje.

ZAHVALA.

Za vse izkaze sočutja nad bridko, nenadomestljivo izgubo, katera nas je zadela vsled smrti nepozabne soproge, hišne gospodinje in matere

ANE KONRAD

kakor tudi vsem, ki so jo obiskovali ob boleznih, in za mnogobrojno udeležbo pri pogrebu se tem potom najpristrčnejše zahvaljujejo

žalujoči ostali.

Šteben v Podjunski dolini.

RAZPIS SLUŽB.

Pri generalnem zastopu zavarovalnice „PRAHA“ v Ljubljani

sprejmejo se:

a) pisarniška moč,

b) štirje potovalni uradniki,

c) stalni (krajevni) zastopniki po vseh večjih krajih jugoslovanskih dežel.

Službe pod b in c oddajo se proti stalni plači in proviziji po dogovoru ter s pravico do pokojnine.

Ponudbe je takoj pošiljati na generalni zastop zavarovalnice „PRAHA“ v Ljubljani.

V najem se da

= mlin s tremi tečaji. =

Kje, pove upravništvo „Mira“.

Mesečno sobo

pri slovenski rodbini v Celovcu iščem. Ponudbe do 2. junija 1907 na naslov: Dr. Janko Žirovnik, Celovec, Benediktinski trg. št. 4, pisarna g. dr. Brejca.

Mizarski pomočnik

se takoj sprejme v delo.

Šimon Aicholzer,

mizarski mojster

Dobje, p. Loče pri Beljaku.

ravnotam se sprejme tudi

mizarski učenec.

Glavno ravnateljstvo „PRAHE“

najstarejše česke vzajemne zavarovalnice za življenje in rente usoja se častitemu p. n. občinstvu uljudno naznanjati, da je otvorilo za: Kranjsko, Koroško, Goriško, Istro in Dalmacijo

generalni zastop v Ljubljani

ter poverilo vodstvo večletnemu zavarovalnemu uradniku gospodu

Josipu Florjančič-u.

P. n. občinstvo se uljudno naproša, da se izvoli v vseh slučajah življenskega zavarovanja obračati neposredno na omenjeni

generalni zastop,

ki bode radovoljno dajal vsa pojasnila.

Glavno ravnateljstvo zavarovalnice „PRAHA“ v Pragi.

Mastin

doktorja pl. Trnkóczyjá krmilno varstveno sredstvo, se dobiva pristno pri trgovcih le pod imenom MASTIN. Previdni kmetovalec ga primeša krmi vsaki domači živali. Najvišje medalje na razstavah in tisoči zahvalnih pismen pričajo o velikih uspehih, ki se dosežejo z mastinom. Tovarniška zaloga: lekarnar Trnkóczy, Ljubljana.

Postavno zavarovano!

Vsako ponarejanje kaznivo!

Alleinechter Balsam aus der Schutzengel-Apothek des A. Thierry in Pregrada bei Rohitsch-Sauerbrunn.

Edino pristen je Thierry-jev balzam

z zeleno znamko „redovnica“. Cena 12 majhnih ali 6 dvojnatih steklenic ali 1 velika specialna steklenica s patent. zamaškom K 5.—

Thierry-jevo centifolijsko mazilo

proti vsem še tako starim ranam, vnetjem, ranitvam, abscesom in otekljami vseh vrst. Cena: 2 lončka K 3.— se pošlje le proti povzetju ali denar naprej.

Obe domači sredstvi sta povsod znani in slovita kot najboljši.

Naročila se naslavljajo na:

Lekarnar A. Thierry v Pregradi pri Rogasški Slatini.

Brošura s tisoči originalnih pismen gratis in franko. V zalogi v skoro vseh večjih lekarnah in medicinskih drogerijah.

Kolomaz Karbolinej Olje za stroje Mast za usnje Strešni klej Strešni lak

je dobiti najceneje pri

Ferdinandu Schellander,

trgovcu z oljnatimi barvami, lakom in klejem v Celovcu, Šolske ulice št. 1.

Steckenpferd-Lilijsko mlečno milo

izdelek

Bergmanna in dr., Draždane in Dečin ob L.,

je in ostane, kakor kažejo vsak dan prihajajoča priznanja, najboljši učinkujoče lečino milo za pegavost ter pridobitev in ohranitev nežne, mehke kože in rožičaste polti. — Dobiva se komad po 80 vinarjev v vseh lekarnah, drogerijah, parfumerijah, trgovinah z milom in brivnicah.

Lovske puške

vseh sestav, priznano delo prve vrste, z najboljšimi strelnimi učinkom, priporoča

Peter Wernig,

c. kr. dvorni izdelovatelj orožja v Borovljah, Koroško. Ceniki brezplačno in poštne prosto.

Podružnica Ljubljanske kreditne banke v Celovcu

Aksijski kapital K 2,000.000.

Denarne vloge obrestujemo po

4 1/2 %

od dne vloge do dne vzdiga.

➔ Kolodvorska cesta št. 27. ➔

Zamenjava in eskomptuje

izžrebane vrednostne papirje in vnovčuje zapadle kupone.

Daje predujme na vrednostne papirje. — Zavaruje srečke proti kurzni izgubi.

Vinkuluje in devinkuluje vojaške ženitninske kavcije.

➔ Eskompt in inkaso menic. — Borzna naročila.

Centrala v Ljubljani. Podružnica v Spljetu.

Turške srečke. Šest žrebanj na leto. Glavni dobitek 300.000 frankov. Na mesečno vplačevanje po K 8.— za komad.

Tiske srečke s 4% obrestmi. Dve žrebanj na leto. Glavni dobitek K 180.000. Na mesečno vplačevanje po K 10.— za komad.

Prodaja vseh vrst vred. papirjev proti gotovini po dnevnem kuran.